

Legjobb és leghíresebb
pipere holgyor: a
La
Különleges Rizpor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

A NAGY KRACH!

New-York és London az európai szárazföldet sem kímélték meg a nagy esztendőgyár indította érette magát egész készletét — a munkadíj csekély megtérítése mellett — elajándékozni. Ennig fogok felhatalmazva ezen megbízást eszközölni. Ennig tehát minden embernek adom az alatt felsorolt tárgyakat pusztán 6 frt 60 kr. megfizetés mellett és pedig:

- 6 db legfin. asztalkészlet val. ang. pengével,
- 6 amer. szabad. esztendőt egy dbból,
- 6 evőkanalat,
- 6 kávékanalat,
- 6 levestemerőkanalat,
- 6 tejszűrőkanalat,
- 6 angol Victoriatálcát,
- 6 pompás asztaligénytetartót,
- 1 teászürt,
- 1 legfinomabb csukorsöröt,
- 6 4 drb összesen csak 6 frt 60 kr.

A fenti 44 tárgy közül 40 frtba kerül és most ezen minimális ártól, 6 forint 60 krajczárt kapható. Az amerikai szab. ezüst egy teljesen fehér fém, mely ezüst színűt 25 éven át megtartja, miért is jóállás vállaltatik. Legjobb bizonyítékul, hogy ezen hirdetés

nem szélhámosság!
ezzenel nyilvánosan kötelezem magamat arra, hogy ha az áru nem felel meg, kifogás nélkül visszavásztatom a pénzt. Senki se mulassza el a kedvező alkalmat, ezen remek garitúrát megszerezni, a mely különösen ajánlatos házassági és alkalmi ajándéknak és jobb háztartások részére.

Kapható csak HIRSCHBERG A.-nál
az egyesült amerikai szabad. ezüstárak gyár főképviselőségénél.
Bécs, II., Rembrandtstrasse 19/7. Telefon 7114.
Székhelye a vidékre utazókkal, vagy az összes előleges beküldése mellett. Tízletű porhoz 10 kr. Csupán az itt látható védjeggyel valódi. (Egyszerűségi érc.)
Kivonat az elismert levelekből:
Bécsben ezüstárak küldeményét megkaptam, melylyel nagyon meg vagyok elégedve és kérem még egy olyan garitúrát, 14 drb. amer. szab. ezüstből utárv. küldési.
Borovics, Kr.-Székelym. 18/7. 896.

Keresztes S. főszolgabíró.
*Az első küldeményemmel nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garitúrát.
Káloca.
*A küldeményt vettem, nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 kr-ért.
Kolozsvár.
Bánffy báró 6 excell.

6 arany, 18 ezüst érem, 30 színes és olívméző oklevél.
Kwizda-féle
korneuburgi
marha-táppor.
Veterin.-diatetikai szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.
43 esztendő óta a legfőbb istállóban kitűnő sikerrel alkalmaztatva a táplálkozás kedv hiányát, rossz emésztését, a tehenek tejének bővítését és jobb teletelét előidézi.
Ár: 1/2 doboz 75 kr. 1/4 doboz 35 kr. Csupán a fenti védjeggyel ellátva valódi és kapható minden gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben. — Főraktár: Kwizda Ferencz Joh.
cs. és kir. ostr.-magyar és román ktr. és bolg. fejed. utv. szállító.
Korúlet gyógyszerésznél Kornenburg, Bécs mellett.

Régiségek. Antik butorok, bronce-ok, meissenai és Alt-wien porcellán, antik ékszerek, nappel, képek és bronce-csillárok most olcsón kaphatók: **RETHI ZSIGMOND-nál IV., Granátos-utca 8.**
Hagyatékok megbeszélhetnek és esetleg megvételnek.

A mi öltönyeink
feltűnést keltenek.
Egy elegáns öltöny 12 frt, téli kabát 14 forint és feljebb az Angol szabónál Kohn Heilmann és fia, Budapest, Károly-körút 12. földszint és első emelet kaphatók. Szabott árak. Tessék a ezimunkre figyelni. 7876

„A világ legjobb sámfája“
FÖLDVÁRY IMRE
férfi divat és fehérnemű raktárában.
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7797
Férfi ingek, Jäger-árak, vadász és sport-cikkék dúsz választékban kaphatók.
Kesttyük és Nyakkendőik.
párja
frt 1.50

MATTONI-FÉLE
GESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SÁVANYU-KÚT

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkifejezettebb, teljesen ártalmatlan, vegyíztár és szírmest készítmény a 7802
Margit Crème
Rövid idő alatt szűrtet szepit, májfoltot, pattanást, bőrtörést (mitesszer) és minden más bőrbajot. Képzeli a ráncokat és himlőhelyeket. Még koros egyéneknek is ide bájós arcúkat kölcsönöz. Ára 50 kr. nagy 1 forint.
Margit holgyor 50 kr. 3 szímben.
Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszerár,
Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszerár, Budapest, Király-utca 12.

Z. BÁRDI GABI GRÓFNÉ
Ó Működés — elismert fővárosi szépség — legkedveltebb toleto-cikkjei:
Satanella - holgyor
(folt, róza, és krém) és **SATANELLA-CRÈME**
bőj, szépség, ide és hófehér arc azonnali előállítására!
A kettő együtt is és külön-külön használható! Anniban különbözik a többi készítményektől, hogy használata minden időben szabadon lehet hagyni — a nélkül — hogy a legkisebb foltot vagy ráncot hagyja maga után. Nem marj és nem ég! 7785
Satanella-hajszesz
mely a hajhullást akkor is megszünteti, ha az a legnagyobb betegség következménye; hajnövekedést elősegíti; a Gantheria-olajok listos szesz nem idezik. Egyedülálló! Főraktár: Török József Király-utca, Molnár és Moser Koronaherczeg-utca, Lux Mihály Múzeum-körút, Majthényi Béla Egyetem-utca.
Ára 1 forint.

PATIKÁ
Vaspepton-konzerv vérszegény gyermekek és felnőtteknél javítja az étvágyat, megszűnteti az idegességet, jó álmot hoz, ára 1 doboz 90 kr. Cocain-pasztillából 1 éhany darabka megszünteti a garat és gégehurut, köhögést és rekedtséget, ára 75 kr. A Gantheria-olajok listos szesz nem idezik. Egyedülálló! Főraktár: Török József Király-utca, Molnár és Moser Koronaherczeg-utca, Lux Mihály Múzeum-körút, Majthényi Béla Egyetem-utca.
Ára 1 forint.

50 év óta
közkeletűségnek örvendőnek köhögés, rekedtség, torok és légzési zavarok működési zavarainak a kitűnőnek bizonyult
EGGER-féle MELLPASZTILLÁK
(1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.)
Bőrmestelés 30 kr. — A gromor rendellenes működésénél radikális hatásnak bizonyultak
EGGER szódapasztilái
(1 doboz 30 kr.) Bőrmestelés 20 kr. Mindkét szesz kapható minden gyógyszerárban. — Fő- és szőlődei raktár Magyarországon. Nádor gyógyszer. Budapest, Váci-körút 17.

Fekete
Selyemkelmék
legszolidabb festésűek, a jó viselhetőségért és tartósságért jótállással. Közvetlen elárulása igazi gyári áron, magánosok részére portó- és vámmentesen, a házhoz szállítva. Ezer meg ezer előismerő irat. Minták fehér és színes selymekből is, bérmentve.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállítók
selymekkel gyárak szövetsége Zürich. 7780

Haj-fiatalító
Herm. Jahnke berlini híres vegyész talál-mánya. A haj-fiatalító nem festi a haját, hanem a fiatalos eredeti és ide hajszinét helyreállítja, a vörös haját barnítja. — Egy üveg ára 2 frt 40 kr. postával bérmentve, a pénz előleges beküldése mellett 2 frt 75 kr. Hozzávaló Brillantine 1 üveg ára 60 kr. postán bérmentve 80 kr.
Budapesti főraktár: **EGGER-féle** gyógyszerár a Nádorhoz, VI., Váci-körút 17. és a Török-féle gyógyszerár. 7811

Kávéháztulajdonosoknak,
Vendéglősöknek,
Fűszerkereskedőknek
ajánl I. rendű legújabb termései
oroszteát
SCHNITZER MÓR tea-nagykereskedése
Budapest, VI., Váci-körút 9. 7840
u. m.: Finom Souchong-teát kilóját 8 forintért
Kis Mandarin, igen finom 4
Tiszta Peccot 6
Melange-teát 4
Postaküldemények 2 kilón felül viteldíjmentesen és csomagolási költség nélkül küldetnek szét. — Mintaküldemények a fenti nemekből összeállítva 5 frt.
Alapított 1850. Alapított 1850.

MINDENÜTT KAPHATÓ
RETHY FELE
PEMETEFÜ CZUKORKA
LEGJOBB
rekedtség köhögés és hurut ellen.
1 doboz ára 30 kr. 5 doboz bérmentve 1 frt 50 kr.
Szállítás: RETHY BÉLA gyógyszerár Békés-Csabán.

PALAIS ROYAL
a fő- és székváros legnagyobb áruháza
ORLAI SÁNDOR perzsa eszáz,
spanyol kir. udvari szállító 7777
Budapest, Koronaherczeg-utca 8. sz.
a következő ezikeket gyári árban ajánlja:
Nászajándékok, chinai ezüst-árak, finom bronce-árak, dísz-órak, gyémántutárat ékszerek valódi fogl., valódi párisi legyezók, bórdíszmű-árak, ezüstbotok, bőrvövek (gürtl), szalag, bársony, arany és fémövek.

Magyarország legszebb látványossága
A hódoló diszfelvonulás.
Óriási körkép
festette Eisenhut Ferenc
Látható Városliget Andrassy-út végén a magyar körkép-társaság palotájában reggel 9 órától este 6 óráig.
Belépő díj 50 krajczár. 7804
Gyermekek és katonajegy örmestertől lefelé 30 kr.

44. SZÁM. 1898. BUDAPEST, OKTÓBER 30. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 1 félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG 1 egész évre 8 frt félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK 1 egész évre 5.— félévre — 2.50 Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott vilájdíj is csatolandó.

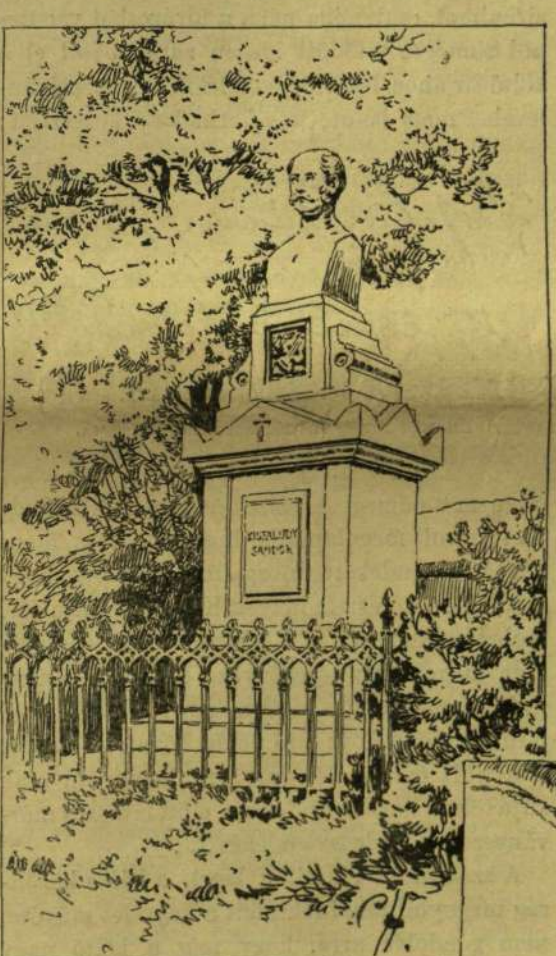

Eredetije Darnay Kálmán múzeumában Sümegen.
KISFALUDY SÁNDOR 1842-1911 ARCKÉPE.

KISFALUDY SÁNDOR ÉS HITVESE.
Irta szentmártoni Darnay Kálmán.

BERCZIK ÁRPÁD legújabb színművével, a „Himfy dalai“-val újra föllevenítette előtűnk a szerelem édesszájú költőjének és hitvesének, Szegedy Róának emlékeztet, azzal a szép elhatározásával pedig, hogy műve előadásakor a fővárosi közönségtől kapott babérokhoz most halottak napján a költő és neje sírjára kívánja elhelyeztetni, sűrű emlegetés tárgyává tette Sümeg városát is, mely a költőnek nemcsak szülővárosa és most örök nyugvóhelye, hanem egész életével és működésével is mindig szoros kapcsolatban volt.
Ez alkalomból nem lesz talán érdektelen, ha jelen soraimmal elvezetem a magyar közönség képzeletét és kegyeletét arra a helyre, a hol a költő teljes felszázadon át élt és alkotott.
Sümeg várának ormáról egy ezred év emlékeként omladozó bástyák néznek le a tövén álló nemesi házra. Itt született Kisfaludy Sándor. Most is a régi vasrács védi ablakait a régi farács keríti be a ház előtti kis kert. A sötét folyosó, a bolthajtásos szobák, a nehéz tölgyfaajtók nagy rézzárai, sőt Kisfaludy író-

asztala helyén a padlóban ma is ott látszik a két mélyedés, melyet egy felszázadon át folytatott szorgalmas írói munkásság látható bélyege.

KISFALUDY SÁNDOR SIREMLÉKE A SÜMEGI TEMETŐBEN.

geként hagyott ott a költő vaspatkós eszmája. Minden úgy áll ma is, hogy azt hihetnők, nem örökre távozott el tőlünk büszkeségünk, ha ott nem állna a ház homlokzatán márványba vésve: „E házban született, élt és halt meg Kisfaludy Sándor.“
Kilenczven éve múlt, midőn e család ház rózsabokros kis kertjébe először vezette be Kisfaludy Sándor fiatal, szép hitvesét, Szegedy Rozáliát.
A kámi nemesi kuriában töltött mézesheket megújultak; Himfy kesergő szerelmét a boldog szerelem édeni órai követték, akkor, midőn a szerető feleség ajkán először csendült meg a dal:

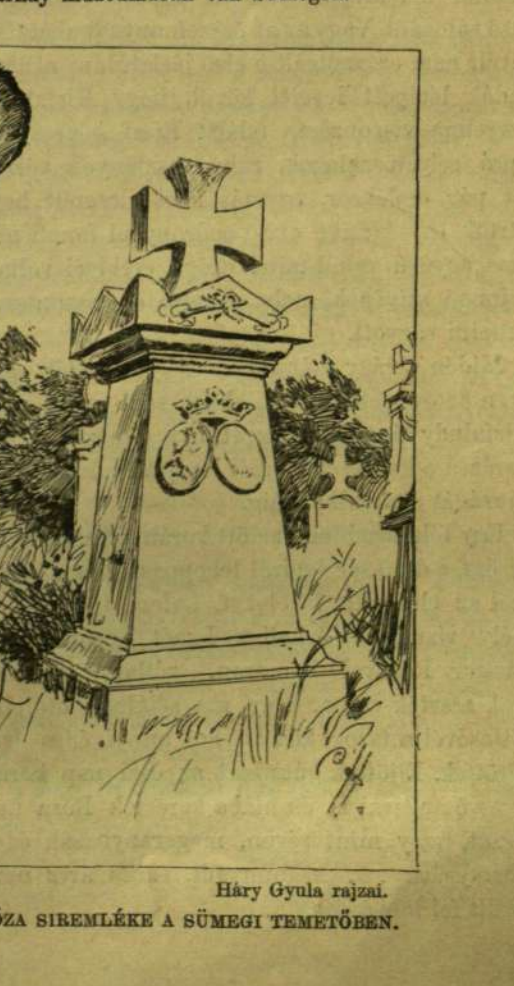
Kerek erdő, de magas vagy,
Édes szívem, de messze vagy,
Kerek erdőt levágtatnám,
Ha szeretőm megláthatnám!

A bús dalt édes suttogás váltotta fel, a dalt kíséző hárfa enyelgő hangját elkapta az esti szellő. Róza oda simúlt Sándorhoz, lecsókolva arcának komoly redőit, majd dévajkodva, édes kacagás közt vigabb nótába kezdett:

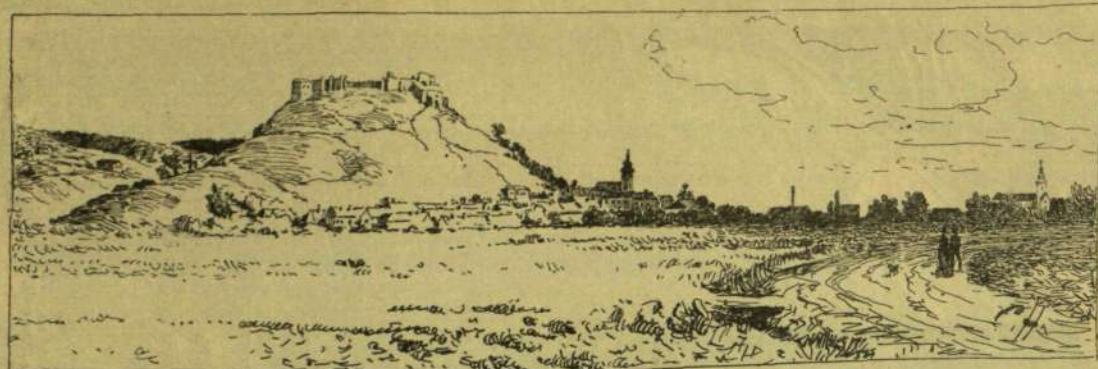
Szeretőm igaznak látszik,
De csak mikor velem játszik.
Egy poltura nem egy tallér,
Nem minden legény gavadér!

Így éltek ők boldogan, élvezve a jelent, elmerengve a viszontagságos múlt idők emlékein. Ha beköszönt az ősz, midőn a nap heve már leperzselte a rétek virágait, a lehullott faleveleket csörtetve viszi a szél a száraz haraszt: akkor keressük fel Kisfaludy szőlejekének hagyományos diófaát. Ó rá emlékeztet egy régi repecskes szúrágta lóca, melynek szomszédságában van az a kedves nyaraló, a hol Kis-

A dalok eredetije Kisfaludy Sándor kéziratában Darnay múzeumában van Sümegen.

HÁRY GYULA rajza.
SZEGEDY RÓZA SIREMLÉKE A SÜMEGI TEMETŐBEN.

SÜMEG. — Háy Gyula rajza.

faludy regéit írta. Fekete márványtábla aranyos betűi Thaly Kálmán szép versével figyelemzetik e szent helyre az útast:

„Honfi, kegyeld e helyet és gondold régi urára;
Kisfaludykn zengett itt epedő dalokat».

Itt andalgott Sándor Rózával. A zöld zsalus nyaralót környező árnyas diófásor be sokat tudna beszélni a nagy költőről, kinek lantján először sirt, zokogott oly megkapóan a kesergő, és suttogva enyelgett oly édesen a boldog szerelem.

Azóta kilenczvenszer hajtott a diófa levelet. Az új rügyek nem beszélhetnek a múlttól, a régi törzsek nyelvét nem érti meg a halandó; pedig néha a néma tárgyak is de sokat tudnak beszélni. Ott függött Kisfaludy íróasztala felett egy diófa-keretes képecske. Ez a szerény kép többet mesélt nekem a költő lélekvilágáról, mint az összes adatok, melyeket irodalomtörténetseink a Kisfaludy Sándor és Szegedy Rozália közti szerelmi viszonyról összegyűjteni képesek voltak.

Ha rá pillantok a képre, fölelevenednek előtttem a régi, híres badacsonyi szüretnek emlékei, mikor Kisfaludy szíve lángra lobbant Szegedy Rozáliáért. A szerény és finom lelkületű Kisfaludy először úgy tekintett fel Rózájára, mint egy magasan járó fényes csillagra, kit elérni nem tud soha; ezt meséli nekem a kép, melybe Kisfaludy drága ereklyeként összerakott minden apróságot, mi Rózára emlékeztette.

Az a képre felragasztott, elsárgult virág bizonyynyal a Balaton partján virított egykor; egy szép őszi alkonyatkor talán épen ezt tüzte Róza Sándor keblére, a szívében támadt vonzalom első zálogául. Vagy az az összefonnyadt akácfa-levele, nem ez szolgált-e első jóslatúl, az akác-indák letépett levelei közül, hogy Kisfaludy szerelme viszonzásra talált? Kicsi képecskék, apró selyemszalagok, ruha-foszlányok, vérrrel irt pár emléksor, egymás közt elcsereált hajfűrtök, egy kicsike ezüst-sodronyból fonott női karikagyűrű, mind-mind drága ereklyéi voltak rajongó szívének, mely szeretni és viszontszerettni vágyott.

Midőn a vágy már elérte czélját, midőn egészen az övé lett Rózája, akkor sem szűnt meg Kisfaludy lángolóan szeretni, s e nemes érzés varázsa adta kezébe ismét lantját és őrizte meg ifjúságát élete alkonyáig.

Egy félszázaddal ezelőtt korán köszöntött be az ősz, a diófásor ágairól lekoppasztotta a keleti szél az elsárgult leveleket, halomra hordva a mély vízmosás árkaiba. Ismét együtt sétált Sándor Rózával komoran, szótlanul, mintha csak érezték volna, hogy ma sétálnak utóljára kettesével a fásor között, hol annyi édes órát töltöttek. Eljöttek búcsúzni az őszi nap korán nyugvó sugarai is, de hiába keresték Róza tüde arezáit, hogy mint régen, megaranyozzák édes mosolygását... A fonyadt, sárga arcz nem derült fel többé soha...

Az árnyas diófásor sokáig nem látta viszont hű gazdáját. A kikelet, mely elvitte lelke jobb felét, a kegyelet útját jelölte ki számára üdülő helyül. Ott sirt, ott kesergett az őszülő költő felett, hol egy kétezimeres sirkereszt hirdette, hogy itt van eltemetve az ő mennyországa örökre.

Tizenkét év múltán egyesültek újra. Egymás mellé került a két sirhalom, melynek virágait most már Kisfaludy kedves huga, mint ő nevezni szokta, „Nanicza” dédelgette, ápolgatta.

Majd jöttek a viharos napok. Az ágyúk dübörgése, a puskaropogás elfeledtette a kettős sirhalom, csak néha-néha a fővárosból véletlenül Sümegre vetődött idegen zarándokolt el a költő sírjához, leszakítva emlékül egy borostyánlevelet, mely befutotta a korhadozó keresztftát;

Kisfaludy Sándor és Szegedy Rozália közti szerelmi viszonyról összegyűjteni képesek voltak.

KISFALUDY SÁNDOR KÉZIRATA.

Eredetije Darnay Kálmán múzeumában Sümegen.

mignem a sümegi kaszinó, melynek Kisfaludy Sándor volt megalapítója, huszonöt éves fennállásának emlékére mozgalmat indított, hogy a düledező keresztfa helyett Kisfaludy sírja fölé szobrot emeljenek. A Kisfaludy név népszerűsége megnyitotta szegénynek, gazdagok érzényét. Maga felséges királyasszonyunk 300 frttal járult a szoborhoz; a jó példa követésre talált, a begyült összeg elég volt arra, hogy nem csak sírja fölött, hanem szülőháza előtt is díszes márványszobor hirdesse emlékét...

A szobrokról lehullt a lepel, a halás közönség megnyugvással tekintett a kegyelet művére, nem gondolva arra, hogy míg a költő nagy nevét méltóan megaranyozta, megfedkezett a

KISFALUDY SÁNDOR SZÜLŐHÁZA ÉS EMLÉKSZOBRA SÜMEGEN.

feleségét imádó férj utolsó óhajátáról és elszakította hitvesétől, kivel együtt akarta aludni örök álmát.

Ezt a hibát teszi legközelebb jóvá Sümeg és vidékének lelkes közönsége, mely a Szegedy család hozzájárulásával jövő év május havában Szegedy Rozália halálának évfordulójára díszes emléket állít az örökszép Himfy-dalok hősnő-jének.

Ismét egymás mellé kerül a két sírdomb, hogy poraikban is egyesülhessen Sándor és Róza, kiknek szívük lelkük úgy is összeforrott az örök, igaz szerelemben.

ŐSZI SÉTA.

Bús temetőbe vitt a léptem
Egy méla, őszi délután;
Magam vagyok, hozzám szegődve
Az őszi szél bolyong csupán;
Hű társ, köszöntelek, hogy itt vagy
És megsimítod homlokom,
Be sokszor megtevéd te már ezt
A szenvedésben, hű rokon!

Vész kél fel lábaim nyomában,
A mint a sírok közt megyek;
Kereszt keresztet ér s előmbbe
Mind biztatóan integet:
Ne félj, a küzdélem bezárul
S ki roskadoz, itt megpihen;
Virág fakad a sír porából
S tavasz virul kihűlt szíven!

Csak járok nyugtalan, merengve
E mesgyn, hol halál az úr;
Pergő levél lassú sohajjal
Hullong a sírra, egyre hull.
És hű barátom is zokogva
Leng át a néma lombokon;
Megyek, keresztetemet egyiktől
A másik sírhoz vonzsolom.

Feleljetek ti lent a sírban,
Van-e ott béke, csend, örök?
Terem-e balzsam ott e szívre,
Mely itt a kínban megtörött?
Derül-e ott tavasz nekem is,
Borúl-e én föléim virág,
Ki elfeledtem, hogy tavasz volt,
Felelj, te rejtelmes világ!

Lélekzetföjtva hallgatózom,
Ad-e vigaszt a temető?
A szél susog csupán fülemben:
Ne higgy, ki itten szenvedő,
S kinek lelkével összeforva
Nincs senki e föld felett,
Az elhagyatva lesz a sírban
És nem talál ott nyughelyet!...

Lévay Mihály.

MINDSZENTEK NAPJÁN.

— Gilim. —

Szagos rezedát tégy az asztalomra
S elkésett őszi rózsát nyujts felém.
Szerelmünkön beszéljünk csendbe, lopva,
Mint egykor május reggelén.

Kezed oh hadd szorítsam, hogy ne lássák,
S ha meglátják, hát azt se bánom én;
Vessed felém szemed szép pillantását,
Mint egykor május reggelén.

Minden sír fényben csillog és virul ma,
E nap a holtaké az év telén.
Borulj keblemre, légy enyém te újra,
Mint egykor május reggelén.

Feleki Sándor.

AZ UTOLSÓ RÓZSA.

Dermesztő hidegnek, gyilkos dérnnek, fagynak,
Halvány kis rózsá, téged itt nem hagylak.
Nem hagylak itt! ime, leveszek a töről
S elteszlek emlékül, a hervadó őszről...

Érezni már lehet a közelgő télnek,
Nézzétek! e rózsát elteszem emléknem.
Jöhét a sivar tél fagyával, nem bánom:
Ez utolsó rózsát imakönyvbe zárom.

Íde teszem, ide s majd a zordon télbe
— Mikor imádkozom — találkozzom véle.
Csendes megnyugvással a tavaszt úgy várom,
Az utolsó rózsát imakönyvbe zárom.

De ember halandó... vaj ki tudja sorsát!
Érek-e több tavaszt? látok-e még rózsát?
Többé kivirulni talán nem is látom!
Az utolsó rózsát imakönyvbe zárom.

... Sejtelve a végnek, nem háborgat engem,
Kínos előérzet nem tépi a lelkem;
De mégis... több tavaszt ha talán nem érek:
Ez utolsó rózsát síromba tegyétek!

Tóthné Munkácsy Eleonóra.

A SZEPTEMBERI NAPOK 1848-BAN.

III.

Ez alatt Somogyban a magyarok és horvátok közt kisebb esetepaték már fordultak elő s a bán hada egyre közeledett. Szeptember 24-én Kossuth, a gyűlés formális megnyitása előtt szót kér s mely felindulással ad hangot a jogai-ban, büszkeségében megsértett nemzet haragjának. „Lelkembem fel vagyok indulva azon gondolatától, hogy az armánynak, az árulásnak egy nemzet fölötti győzelme csaknem sikerül; hogy 40—50 ezer hitvány ember bejő az országba s úgyszólván kardcsapás nélkül foglalja el a hazát. Én nem érzek magamban annyi erőt, hogy ezt túrjem. Fél óra múlva, azon megbízás-nál fogva, melyet saját érzetem s a haza vesztélye nyújt, megyek — kezdve Czeglédnél — felhívni a népet, hogy tömegestül fegyverre keljen. Így megyek tovább, faluról-falura; és vagy nem látnak önköb, vagy látnak, mint utócsapatát azon seregnek, mely maga is képes lesz semmivé tenni azon gyalázatos rabló-csordát». Együttal felszólítja képviselőtársait, hogy kövessék példáját, mire azok oly számosan jelentkeznek, hogy a ház kénytelen korlátozás-ról gondoskodni, nehogy határozat-képtelen maradjon. Kossuth pedig az ülést elhagyva, tényleg indul Czeglédnek, hogy a magyar népet fölkelésre bírja. S lapjában, a Bajza által szerkesztett „Kossuth Hirlapja”-ban, ugyanezen napokban a felindulás, páthosz, keserűség olyan erejével szól a magyar néphez, a mely-hez hasonló hang nálunk nem hallottott soha, s a melynek olvasása ma is megremegetti a magyar ember szívét.

Valóban ideje volt, hogy a törvényességgel való üres taktikázásnak vége vessék; hogy belássuk mi is, hogy itt nem formások megtartásáról, de élet-halálról van szó, s a szerint cselekedjünk. Egy tekintélyes ellenséges had-erő közeledik az ország szíve felé, a melynek még csak törvényes kormánya sincs. Majd lesz, rövid időn, ha nem egészen törvényes is, de annál jogosultabb. Szeptember 26-án V. Ferdinánd leiratot intéz Schönbrunnból Batthyányhoz, melyben az országgyűlést december 1-ig elnapoltatja. Szeptember 27-én délelőtt Jellasics elfogott levelezése* mutatattik be a háznak, melyből a bannak a bécsi minisztériummal való szövetsége nyilvánvalóvá lesz. Alig ocsúdott fel a ház az ezen levelek által okozott meghiúsulásokból, midőn még ugyanaz nap új és még kinosabb meglepetés érte. Batthyány miniszterelnök ugyanis két iratot küldött a ház elnökéhez, egyiket a királytól, a másikat a nádortól, a melyeket zárt ülésben olvastak fel.

A nádor bejelenti, hogy leteszi hivatalát; egy királyi kézirat tudatja, hogy a főlég a Batthyány által fölterjesztett minisztériumot nem erősíté meg, ellenben Vay Miklós bárót nevezi ki magyar miniszterelnökül (a ki azonban e kinevezést nem fogadta el s megmaradt erdélyi királyi biztosi állásában). De legfontosabb volt a harmadik okirat, mely szintén Ferdinánd aláírásával, de miniszteri ellenjegyzés nélkül, gróf Lamberg Ferenczet nevezi ki az országban levő összes haderő főparancsnokává s felszólítja a hadsereget, hogy neki feltétlenül engedelmességedjék. Batthyány, a mint e kinevezést megkapta, annak tartalmát a ház elnökével közölve, maga azonnal elhagyta Pestet, hogy Lamberggel mielőbb találkozzék s a kinevezést ellenjegyzése által törvényesítse, remélve, hogy ha a bán kezéből a fővezérséget kivesszik, még tán sikerül a fegyveres összeütközést megakadályozni. De előbb megígértette néhány befolyásos képviselővel, hogy míg ő vissza nem tér, ezt az ügyet nem engedik tárgyalni. Azt hívének, hogy gróf Lamberg egyenesen a táborba megy, ő maga is oda sietett; s a magyar táborban őt nem találván, Jellasicsnál tudakozódik utána.

Ezalatt azonban a fővárosban a végzet gyorsan és kegyetlenül működik. Este későn 31 képviselő, köztük Kossuth, ki harcra-hívó útjából egyenesen Lamberg kinevezetésének hírére tért vissza, — szabályszerűen, írásban, felszólította az elnököt, hogy még az nap tartasson gyűlést; a mely felszólításnak engedve, az elnök az ülést éjjel 11 órakor megnyitja. Legelőször Madarász László fejt ki, hogy miért tartották ők szükségesnek az ülés azonnali összehívását; majd Kossuth, karddal oldalán, lép a szószekekre s hevesen megtámadja különösen Lamberg kinevezését, s indítványozza, hogy a Ház mondja ki, hogy a két leirat, miután ellenjegyezve nincs, érvénytelen; hogy gróf Lambergnek engedelmeskedni, vagy neki küldetésében segédkeztet nyújtani: a nemzet szabadsága és alkotmánya ellen elkövetett bűnnek tekintik. A Ház Kossuth indítványát egyhangúlag, felállással elfogadja s egyúttal meghagyja — a miniszterelnök távollétében — a honvédelmi bizottmány, hogy e határozat kihirdetéséről és érvényesítéséről gondoskodjék. Ez a honvédelmi bizottmány szintén Kossuth teremtménye; még most csak segítő, de rövid idő múlva ez lesz az egyetlen hatalom az országban: a szükség kormánya.

A szeptember 22-iki ülésen történt, midőn a honvédelemről folyt a tanácskozás, hogy Kossuth indítványára egy öt tagból álló bizottság választott és küldetett a miniszterelnökhöz, azzal az izenettel, hogy a haza jelen válságos állapotában, a midőn rendes miniszterek nincsenek, csak egy kinevezett miniszterelnök: nem óhajtana-e, rendkívülieg, e bizottság segélyét igénybe venni az ügyek intézésében? A bizottság tagjai voltak: Kossuth, Nyáry, Madarász László, Pálffy József és Zsembery Imre. Batthyány azt felelte rá, hogy a végrehajtó hatalom kezelésére elég erőt érez magában s egy ilyen állandó bizottság segélyére szüksége nincs. De az azért megmaradt, s a végzéseken, mint látnak, hatáskört is nyert.

Lamberg pedig ez alatt, talán éppen azon órákban, a míg a ház az ő ügyét tárgyalta, megérkezett s legelőször is Majláth Györgyöt, az országbíró kereste fel, mint a kire lett volna bízva a polgári ügyek új rendezése. Majláth szintén megütközött az ellenjegyzés nélküli kinevezésen s azt a tanácsot adta Lambergnek, hogy mielőtt akármire is fogna, siessen Batthyányt megtalálni s vele kinevezését érvényesíttetni. De Lamberg bizott magában s másnap a déli órákban áthajtott Budára. A főváros, az országgyűlés múlt éjjeli határozata következtében, már ekkor teljes forrongásban volt; s midőn Lamberg, Budáról visszatértében, a hajóhídon át Pestre sietett egy bérkocsiban, annak közepe táján felismerték s a bősziült tömeg kirántotta kocsiájából a kaszával, szuronyal, karddal kegyetlenül meggyilkolta. Holttestét a Károly-kaszárnyába vitték, a nála talált összes iratokat pedig beszolgáltaták a képviselőháznak.

A ház megdöbbenve hallotta az utca igazságszolgáltatását s a másnapi ülésen magának Kossuthnak indítványára mondta ki rá a kárhoztató szót s a tett elkövetőj ellen a bűnvizsgálat elrendelését: de azzal már nem lehetett jóvá tenni az események könyörtelen következetességét. Megtörtént az első politikai gyilkosság, a mely sem Ausztriában, sem nálunk, nem maradt hatás nélkül.

Másnap, szeptember 29-én, a mieink Sukorónál, vagy Pákozdnál, megütköztek a horvátokkal. A támadást a bán kezdte, egész erővel, legjobb katonáit állítván serege élére. Azonban a mi seregünk, Moga vezérőrnagy vezetése alatt, derekasan megállta helyét; a támadó sereget minden ponton visszaverték, különösen tüzeink működtek igen jól, úgy, hogy főként ők döntötték el a csata sorsát. A hódító bán — ki abban a hitben volt, hogy a régi katonaság nem fog harcolni ellene s az új honvédek és nemzetőrséget szétfújja, mint a pelyhet — a szenvedett kudarc után, estére Székes-Fehérvárra húzódtott vissza; onnan 3 napi fegyverszünetet kért, a mit meg is kapott; s ez alatt megdölgdolván magát, híressé vált „oldal-mozdulatával” Győr felé, majd Magyar-Óvárág hátrált; s a fegyverszünet leteltével, a mieink csak hűlt helyét találták seregének. Ekkor irta Petőfi, egyik legszebb költeményének („A vén zászlótartó”) kezdősoraiiban:

Fut Bécs felé Jellasics, a gyáva:
Seregének seregünk nyomába.

A bán rendetlen hadának többi, s általa cserben hagyott részét a mieink három külön helyen s időben fegyverezték le. Így végződött az első összecsapás: szégyenletes futással az elbizakodott támadó, s nagy erkölcsi megerőséssel a mieink részéről.

S hogy ez esemény-dús hónap méltó befejezést nyerjen, szeptember 30-án a fiatal Görgei Arthur őrnagy Zichy Jenő gróft, az ellenséggel való czimborálás miatt, a Csepel-szigetén, Lóré

* Somogyi kanászok fogták el.

mellett, haditörvényszéki ítélet alapján felakasztatta.

Ide fejlődtek az események egy hónap alatt. Kibékülésről, akárhogy akarja is azt a magyar országgyűlés, többé nem lehet szó: dönteni fog a kard. S nem érdektelen, hogy az a férfiú, kinek kezében ez a kard majd a legmélyebb sebeket fogja vágni az ellenség, szintén ekkor vonja magára először az egész ország figyelmét, egy merész politikai tette által.

Baráth Ferencz.

A «MOHEGAN» ELPUSZTULÁSA.

Nagy hajó-szerencsétlenség történt a folyó október hó 14-ikén Angolország déli partvidékén, — hasonló a «Bourgogne» hajónak a nyáron történt elsüllyedéséhez. Az «Atlantic Transport Company» nevű angol hajó-társulat «Mohegan» nevű gőzöse neki ment a Ma-

perczel azelőtt látták még a parton pislogó világosságot. Jellemző, hogy — mint egy megmenekült hölgy beszéli — kísérlője még nyugodtan lement a kabinba fölvenni a felöltőjét s aztán még egyszer lement az ékszeres skatulyájáért. Oda is vészett ékszerestől.

Mire az utasok följutottak a födélzetre, a hajó már féloldalt volt fordúlva. Griffiths, a kapitány és Couch első tiszt nagy hidegvérrel adták ki a rendeletet a mentőcsónakok leoldására. Ez azonban nehezen ment, mert a mentőcsónakok be voltak húzva a födélzetre. Az egyik csónakot sikerült leoldani, s 28 ember megnyerte a menekülés útját. A másik csónakot csak nagy nehezen tudták leoldani s oly későn, hogy az elsüllyedt hajó nyomán támadó örvény földöntötte. Néhány embernek sikerült a csónak hátára fölkapaszkodni, két nő pedig bennakadt az ülések között.

A hajó tisztjei és személyzete — ellentétben a «Bourgogne» hajótörésekor tett tapasztalatokkal — halálmegevető nyugalmat tanúsítottak. Mikor látták, hogy nem lehet már tenni sem-

gan»-ról elszabadult s menekülőkkel telt csónakkal s fölszedve a rajta levőket, visszament Porthoustockba, majd újra a «Mahegan»-hoz ment vissza s megmentette a hajó árboczába s egyéb kiálló részeibe kapaszkodó embereket — szám szerint tizenhetet. Ezek voltak az utolsó életben maradtok.

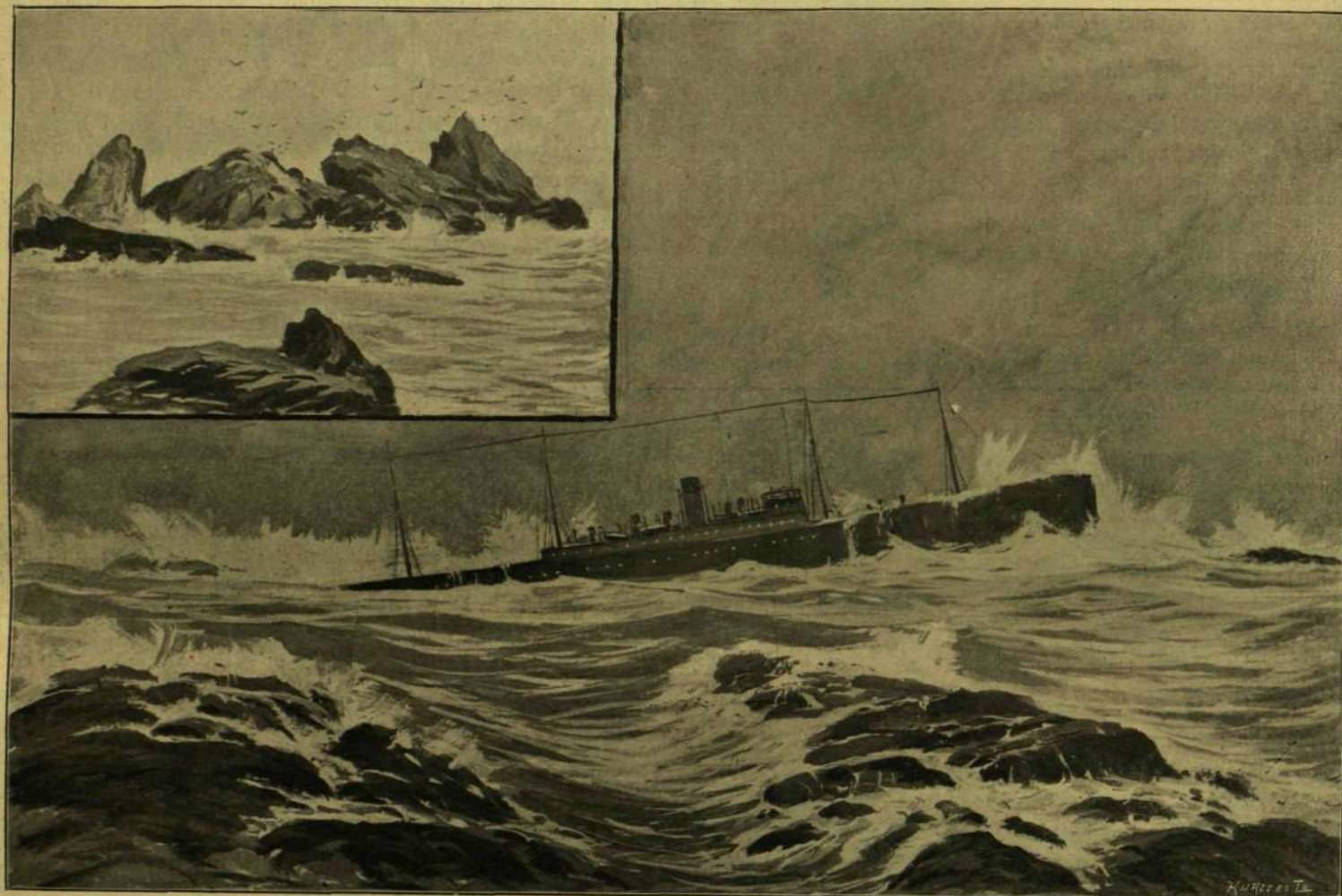
Még a parton is találtak egy vagy két embert, a kiknek sikerült kiúszni.

Réggelre kelve számos holttestet találtak a parton s a vízben, a kiket aztán St.-Keverne község temetőjében temettek el, miután rokonok és ismerőseik megállapították személyazonosságukat. A halottak nagyobb részét azonban elsodorá a tenger árja s hozzátartozóik sohase fogták rájuk akadni.

A TENGHER MÉLYSÉGE.

A jelen század második felében számos és nagy költséggel szervezett expedíció kutatta ki az Océán mélységeit, különösen az angolok és

A «Manacle-Rocks» sziklák, a hol a Mohegan elsüllyedt.

A «MOHEGAN» ANGOL GŐZÖS ELSÜLYEDÉSE.

Paar Géza rajza.

nacle-Rocks nevű szikláknak és husz percz alatt elsüllyedt. Több mint száz ember vészett bele a tengerbe.

A «Mohegan» október 12-ikén indult el a Themze torkolatából New-York felé. Ötvenhárom utas volt rajta, a hajó-személyzet pedig 104 emberből állott. Ebből a 157 emberből 108 vészett a tengerbe.

A hajó tisztjei közül egy sem maradt élve s így nem tudni, hogy történést az iszonyú szerencsétlenség. A legvalószínűbb föltevés az, hogy a szolgálattevő tiszt meglátva a St.-Anthony nevű világító-tornyot, azt hitte, hogy ez a tovább nyugatra eső Lizard világító-torony. Azt híven, hogy ez utóbbin túl van, éjszakai irányba fordította a hajó útját s egyenest rájuk ment a Manacle-sziklákra. Hogy mikép volt lehetséges gyakorlott hajósánál az ily tévedés, az rejtély, a mint hogy az egész szerencsétlenség nagyon rejtélyes. Csak annyi bizonyos, hogy a hajó léket kapott, féloldalt fordult és husz percz alatt elmerült.

Az utasok ép estebédjükön ültek az étkező teremben. Érezték a lökést, de nem ijedtek meg az első pillanatban. Ott maradtak az asztalnál, a míg egy matróz le nem rohant hozzájuk a rémhírrel. Nagy ijedség támadt, de az utasok nagy része még most se jutott tudatára a veszedelem halálos voltának. Hiszen alig néhány

mit, beleugrottak a tengerbe, hogy úszva meneküljön, a ki tud. Couch, az első tiszt volt az utolsó, a ki elhagyta a hajót. A süllyedő hajó forgataga lehúzta a víz alá az úszók legnagyobb részét. A kapitányt és az első tisztet nem látták többé s a legénység is legnagyobb részt elpusztult. Elismerésre méltó, hogy első sorban a nőket és gyermekeket szállították be a csónakokba.

Időközben a hajótörés híre eljutott a környékbeli falvakba, legelőször Porthoustock-ba, a hol mentőállomás van. Azonnal mentőcsónakot küldtek ki, a mint a hajótörés zaját s a segélykiáltásokat meghallották. A mentőcsónak azonban ár ellen kellett mennie s így jó egy óra hosszat tartott, míg a hajótörés színhelyére ért. Legelőször a fölfordult csónakhoz jutottak a mentők. Fölvették a bele kapaszkodó egy-két embert, s már tovább akartak menni, mikor a fölfordult csónak belsejéből is kiáltások hallottak. Így menekült meg a padok közé szorult két nő. Aztán megmentettek egy amerikai leányt, a ki egy deszkára kapaszkodott s megmenekülésékor ezt mondta:

— Hallottam, hogy az «Elbe» hajótörésekor egy német leány öt óra hosszat tudta magát főtartani a vízben. Meg akartam mutatni, hogy amerikai leány is meg tudja ezt tenni.

A mentőcsónak ezután találkozott a «Mahe-

amerikaiak tanulmányozták szorgalmasan a Csendes-Océánt.

Negyven évvel ezelőtt a legmélyebb helyet 3100 méternyinek tartották; ma már háromszorta mélyebb helyeket is ismernek. A japán szigektől keletre az Aleuti-szigetcsoporthoz mintegy 50,000 négyzetmérföld területen van egy óriási fenékhorgadás, mely átlag 6000 méternyire mélyebb fekvésű, mint a tenger színe. Ezen a helyen a legmélyebb pontot az egyik kutató hajó 8500 méternek találta. Innen keletre Észak-Amerika felé csak egy helyet ismerünk, hol a tenger 6400 méternyire mélyebb, másrészt e helyen a víz alatt óriási hegységek vannak, de azoknak a csúcsai még mindig 4000 méter mélységben találhatók a tenger színe alatt.

A Csendes-Océán déli részén, a Tonga-szigetnél, Új-Zealand felé a «Pinguin» hajó 9400 méter óriási mélységet mért meg és pedig nem is az Océán közepén, hanem a parthoz közel; mely vidéken a rengeteg talapzaton egyes kis szigetek egészen a víz fölé emelkednek.

Hasonló tüneményt találunk az Atlanti-tengerben, melynek legmélyebb medencéje a Kis-Antilláktól éjszakra a Bermuda-szigetek felé fekszik, míg az Océán közepén hosszan elnyúló vizalatti hegységek vannak, bár azok csúcsai is még 4000 méternyire fekszenek a tenger színe alatt.

Az Océán összes víztömege óriási nyomást gyakorolhat a tenger fenekére. Már 4000 méter mélységben a víznyomás legalább 400 légköri nyomással egyenlő. Scoresby tekintélyes kutató állítása szerint egy csónakból megölt cetahal magával rántotta a csónakot a mélységbe, s az a hatalmas nyomás következtében ölmösüllyel esett le a tengerbe, úgy, hogy később a felszínre bukkanó cetahalat is majdnem magával rántotta. Világos ebből, hogy embernek soha sem lehet a nagy mélységbe leszállani. Mind a mellett sikerült a tenger mélyéből földtörmeléseket húzni fel, melyek elég tisztá képet adnak az örök sötétség birodalmának természetéről. Tudjuk ebből, hogy a tenger fenekén csaknem mindenütt vannak apró kagylóféle állatok, vagy legalább kagylóknak felülről lehullott meszes páncezlai. Ezek mellett gyakori a piros agyagos

HÁBORÚK A NILUS FOLYÓ FELSŐ VIDÉKÉN.

Nagy fontosságú világtörténelmi események színhelye jelenleg Afrika belseje, a Nilus folyó felső vidékén, hol az angoloknak, véres harcok után sikerült a máhdi mohamedán birodalmát megdönteni, a mi aztán lehetővé tette, hogy délkeleti régi gyarmataikkal a szárazon át is közvetlen összeköttetésbe juthassanak, vagyis hogy keleti Afrika legnagyobb része angol hatalom alá kerüljön.

Egyszerre azonban váratlan akadály került a hódító angolok útjába. Ugyanis nagy meglepetésre értesültek, hogy a legfontosabb összekötő pontok egyikét, Fashodát, a francziák már szép titokban megszállották. Ez időszert ugyan alig lesz ebből összeütközés, de a jövő-

núl. A múlt században egy Bruce nevezetű utazó végre állítólag fölfedezte a soká kutatott helyet Abesszinia egyik hegyi tavában, de, mint térképünkön látható, az csak a Nilus rövidebb nagy ágának, a Kék-Nilusnak a forrása. Hogy a Nilus a délafrikai nagy tavakból ered, azt csak a jelen század közepén fedezték föl s érdemes fölemlitenünk, hogy a fölfedezőt, az angol születésű Baker pasát, eme híres útjában magyar neje, a budapesti Sass családból származó derék nő, a leghíresebb magyar utazó-nő is elkísérte. Csak ekkor derült ki a Nilus rengeteg nagysága s egyúttal nagy fontossága, mint a mely a pár évtized múlva Stanley által kikutatott Kongóval együtt Afrikának addig teljesen ismeretlen, mert sok helyen járhatatlan s ép azért addig elzárt belseje felé megbecsülhetetlen vízi útul fog szolgálni.

III. BÉLA KIRÁLY ÉS FELESÉGE TEMETÉSE A BUDAVÁRI MÁTYÁS-TEMPLOMBAN.

Görö Lajos rajza.

iszap, melyben tájtékkövek, lávátörmelések, czápaszontok, cethalfogak találhatók. Vannak ezenkívül apró kis gömbök, melyekről valószínű, hogy tengerbe hullott meteorok részei. Emberi tevékenység maradványai, hajórések, gépek, conserv-edények ma még aránylag ritkák.

Nagyban és egészben fel lehet tenni, hogy az Océán átlagos mélysége 3500 méter s így a föld kétharmadát borító tenger víztömege mintegy 1300 millió köbkilométer. Ezt az óriási számot elképzelni csaknem teljes lehetetlen, de ha a föld tömegével összehasonlítjuk, nagyon is csekély lesz. A föld fél átmérője ugyanis kerek számban 6.366,000 méter. Ha tehát egy méter átmérőjű földgömböt az Océánt helyes arányban akarjuk feltüntetni, az az óriási víztömeg legfeljebb 1/8 mm. vastagságú volna. A földgömb tömegéhez képest tehát a víz tömege igen csekély.

Ha már most meggondoljuk, hogy a föld folyvást szívja magába a vizet, jóformán csodálkozunk kell, hogy a tengerek még eddig el nem tűntek. S csakugyan kétségtelennek látszik, hogy néhány évezred múlva a föld felszínén nagyot fog csökkenni a víz tömege.

ben annál valószínűbben, mert hiszen itt már a két hódító nagyhatalom érdekei élesen szembe kerültek, a mit békés úton, állandóan elsimítani alig lehet.

Ezért, bizonyára nem lesz érdektelen, ha ezen — különben is még félig ismeretlen földre — legújabb térképét ide vonatkozó rövid ismertetés kíséretében bemutatjuk.

A Nilus folyó egyik legrégebben ismert nagy folyója a földgömbnek, melynek azonban az újabb időkig csak a legelső szakaszát ismerték a földrajzírók, a hol a mai Egyiptom földje terül el s a kutatók még ennek a századnak az elején sem hatoltak ott tovább, mint körülbelül a Vörös-tenger déli csúcsa irányában fekvő folyamvidékig, holott, mint térképünkön is látható, a folyó a Victoria Nyanzából és a vele összeköttetésben álló más nagy tavakból ered, melyek az egyenlítőn jóval alul vannak, csaknem egy vonalban Zanzibár szigetével és a Kongó torkolatával. A tudósok évszázadok óta keresték a Nilus forrásait, melyeket Herodotus hagyományok nyomán a Hold hegységben jelölt meg. A hírhedt Nero római császár katonáit is küldött ki a források kutatására, de hasztala-

A két óriás folyó útjának kikutatásával egyidejűleg kezdődött meg az európai nemzetek osztozkodása Afrika felett, különösen a 80-as évek végén. Addig ugyanis, bár Afrika tőzomszédja Európának, a vállalkozó európai népek csak a partokon telepedtek le; csak egyetlen helyen, a Fokföldön, tudtak kissé mélyebben előre hatolni; de még a portugáloknak papíron nagy területe is annyira névleges birtok volt, hogy az 50-es években, tehát 300 évvel a portugálok első letelepedése után, híres hazánkfia, Magyar László, pár száz kilométer távolságra a tengerparttól teljesen ismeretlen országoknak egész sorát fedezhette föl.

A gyarmatokra folyton éhes Anglián kívül Afrikában még más népek is részt vettek az osztozkodásban, sőt addig e téren nem szerepelt nemzetek: a németek, belgák és olaszok is. Hét-nyolcz évvel ezelőtt már Afrika csaknem egészen európai gyarmat volt — t. i. a papíron. Az a nagy terület, mely a Nilus felső vidékén fekszik, az egyiptomiaknak jutott, kiknek egyik híres alkirályuk, Ibrahim pasa, csakhamar Baker felfedező útja után jóformán ellenállás nélkül kerítette hatalmába a vad népek lakta

A NILUS FELSŐ VIDÉKÉNEK TÉRKÉPE.

területet a azután a szolgálatába állott európai katonákkal. Ezek közt volt Baker pasa is, meg a legtöbbet emlegetett híres Gordon pasa, ki már a 70-es években nagy tevékenységet fejtett ki az új «egyiptomi egyenlítői országok» rendezésében.

A 80-as évek elején azonban Egyiptomban, mely Ibrahim pasa pazarlása következtében pénzügyileg tönk szelére jutott, az angolok foglaltak tért, s mivel az angoloké volt Afrika déli csücsének nagyobb része, melyhez később megszereztek a keleti partvidéknek egy jó nagy részét is, magától érthető, hogy a felső Nilus vidékét is igyekeztek maguknak biztosítani, hogy így a Fokvárostól föl egész Kairóig húzódó roppant területen ők legyenek az urak. Az egyiptomiak s ennek az országnak névleges urai, a törökök, nem is gátolták volna ebben az angolokat, de meggátolták a Nilus közep-részenek vidékén lakó mohamedánok, kik az úgynevezett «Mahdi» vezérlete alatt szent háborút kezdve az egyiptomiak ellen, azoknak uralmát megdöntötték s többek között az egyiptomi seregek egyik parancsnokát, Gordon pasát Khartumban megölték. Legtovább tartotta magát a déli tartományban (térképünkön a nagy tavaktól északra Lado és Gondokoro helynevek láthatók) az oda szorult Emin pasa, kinek megmentése érdekében tette világhírűvé lett útját Stanley a Kongo északi partján elterülő rengeteg erdősegen át.

Ily körülmények között Afrika jogi felosztása a 80-as évek végén ismét csak a partvidékekre szorítkozott, kivéve a nagy Kongo-államot, melyet Stanley Lipót belga király megbízásából a belföldön is igyekezett szervezni. A nagy tavak vidékén az angolok és németek osztozkodtak s az angolok a régi egyiptomi területre vágyakozva, új birtokaik határát egész a Nilusig kerekítették ki legalább a térképen. Tettek arra is kísérletet, hogy éjszakra hatoljanak előre; de, mivel régebben Asszuanon túl, a hol a mai Egyiptom határa van, vasút nem volt s a Nilus ezen felül a medrét s meg-megszakító sok zuhatag miatt hajózhatatlan, partjai pedig alig megközelíthető kopár sivatagok, kísérleteik mind hajótörést szenvedtek, pedig sokszor nagy em-

bervesztéssel jártak. A mahdi csapatjai mindenkor győztek s csak mostanában sikerült végre Omdurman mellett, mely a régi egyenlítői Egyiptom fővárosával, az elpusztított Khartummal átellenben újabban keletkezett, döntő csatát vívni ki.

A hosszú idő alatt azonban, míg az angolok ennyire jutottak, két más nemzet is tett kísérletet, hogy a Mahdi birodalmát, mely elvégre is nagyon ingatag alapokon nyugodott, tönkre tegye. Az egyik volt az olasz. A Vörös-tenger partján már a 70-es években szerzett birtokait, mely Eritrea görög néven is ismeretes, fokozatosan terjesztették beljebb s több ízben sikerrel hatoltak előre; de összeütközésbe jutottak a Mahdi birodalma és a tengerpart közt lakó vitéz hegyi néppel, az abessziniakkal s ezek pár évvel ezelőtt tudvaleg oly annyira megverték az olaszokat, hogy ma Eritrea jövője is kockán áll. Veszélyesebb versenytársa volt az angoloknak a francia, s ez a versengés az, a mi különös érdeket ad jelenleg a Nilus vidékének.

A francziák kezdettől fogva irigy szemmel nézték, hogy az angolok esellel és pénzzel urak lettek Egyiptomban, különösen, hogy kezükbe kerítették a francia Lesseps által épített Szeui csatornát, a legfontosabb közlekedési útak egyikét; de ha már ezt nem tudták megakadályozni, legalább annyira jutottak, hogy Anglia jogilag nem meri magát Egyiptom urának nevezni. Minden lehetőséget megtekintve, hogy a Mahdi birodalmának előre látható szétbomlásánál ne legyen a kővér falat (mert hiszen ebben a rengeteg birodalomban, mely Európa felénél nagyobb, a sok homokszivatag mellett igen becses nagy területek is vannak) egészen az angoloké. Azonkívül a Vörös-tenger déli részén és a szomáli partokon egy-egy kis darab földjük nekik is volt s ezt czél szerűnek tartották volna összekapcsolni a Niger és Kongo partjain levő nagy gyarmataikkal, mely ma Algírral csaknem össze ér s Afrikában a legnagyobb európai gyarmat.

A két versenytárs valósággal vetekedett egymással a hódításokban. A Niger torkolatánál Angliának is nagy birtokai vannak, habár

kisebbség a francziáknál; mindkettő jóformán évről-évre előbbre haladt; s bár egyes harcziás törzsek, az asantik, dahomeiek és mások végrezéseként idéztek elő, a haladás mégis állandó volt egészen a Csad-tóig, mely Afrika egyik legnagyobb beltengere a Szahara-sivatag déli részén. Pár évvel ezelőtt azonban a francziák egészen titokban neki indultak a Kongo mellől a Nilus felső vidékére is. Ürügyük a határ pontos megállapítása volt, s a francia parlament erre a hadjáratra egy millió frankot szavazott meg ily tétel alatt «egy hadtest alkotására, mely a francziák érdekkörét megvédelmezzék az Ubangi felső vidékén». Az Ubangi a Kongónak egyik mellékfolyója s forrásvidéke már nagyon közel esik a Nilus vízterületéhez. Mint térképünkön látható, a francia katonák Brazzavilleből, a francia Kongo-tartomány székhelyéről, két csapatban nyomultak előre Marchand és Liotard kapitányok vezetésével nagyobbrészt benszült fegyveresekkel. A két hadtest már a múlt év őszén elérkezett a Mahdi birodalmába s pár héttel ezelőtt az a hír terjedt el, hogy valamikor a jelen év kezdetén (bizony azokra a helyekre nem jár gyorsposta) elfoglalták Fashodát, a Mahdi birodalmának egyik legnagyobb városát.

Térképünkön láthatjuk, hogy Khartoum és Fashoda között még jó nagy távolság van, s még nagyobb Fashoda és a Victoria Nyanza között, de hogy ezek a távolságok két nagy nemzetnél, melyek «érdekkörüket» minél nagyobbra akarják kiterjeszteni, nem elegendők arra, hogy egymás mellett békében maradjanak. Ellenkezőleg. A hosszú idő óta jóformán lappangva folytatott versengés most már valószínűleg szenvedélyes ellenszenvben fog kitörni s a ma már kétség-telenül összeomlott Mahdi birodalma felett, hasonlóan a báránynak összevesző farkasokhoz, esetleg világháború tör ki. Az angolok legalább nagyon izgatottak; ők, mint Ibrahim pasa volt birtokának védelmezői lépnek fel a francziák ellen.

Kétségtelen tehát, hogy a Nilus felső vidéke mily fontos szerepű most. Térképünkön látjuk, hogy a francia katonai expedíciót jelző vastag vonal felett (alant a Kongo-állam s keletre a németek és angolok jóformán már megszállt gyarmatai vannak) mindenütt veszedelmes a politikai helyzet. Kairótól Khartumig ma tényleg az angol az úr; keletre innen az abessziniak, nyugatra ellenben még mindig forrong a mohamedán népesség, mivel ott a Csad-tóig legnagyobb részt kopár, sivatag vidék van, hol a lakók teljes biztonságban lehetnek akár az angolok, akár a francziák hadai ellen. De legjebb, s különösen a Nilus partján a két osztozkodó nagy nép alig engedhet elfoglalt területből.

Előre látható, hogy — ha nem a legközelebbi jövőben is, — idővel az itt látható nevek napirendre fognak kerülni s nem lehetetlen, hogy Európa két elsőrangú nemzete, a helyett, hogy a félvad nubiaiak, szudániak és abessziniak ellen harcolna, itt is egymás ellen fog fegyvert fogni. Afrika belsejében fognak dönteni az ő Egyiptom sorsa felett.

A PÁRISI KOLDUSBÖRZE.

Többé-kevésbé minden nagyvárosban vannak már egyes emberek, kik a koldusoktól élnek, részint mint munkaadók, részint mint közbenjárók. Az útezi koldusoknál ugyanis egyáltalán nem közönyös a hely, a hol kéregethetnek. Színházak, nagy templomok s más látogatott középületek, vagy élénk forgalmú utcásarkok annyira jövedelmezők, hogy az ilyen helyet elfoglaló koldus képes késhegyre menni más jött-ment ellenében, a ki ott üzletben versenyt akar neki csinálni. Ezenkívül a közönség részvételének felkeltése is különös ügyességet és tapasztalatokat tesz szükségessé, s igen sok ember értékesíti ezt a tapasztalatot az által, hogy egyeseket, kik arra valók, szánakozást keltővé alakít át, olykor bűnös módon nyomorékká téve avagy utasításokat ad, hogyan lehet egyes könyörületesség egyesületeket vagy magánosokat jobban kiszármányolni.

Legrendezettebb ez az eljárás Párisban, hol csaknem minden koldus a rendőrség tudomása szerint is egy-egy czéh tagja, melyben a vezető természetesen külön részesedésért intézkedik;

elhelyezi embereit s nagyobb üzleti forgalom esetén vidékről behívott segédszolgálat által erősíti meg hadát. Néha egy-egy vállalkozó a felügyelete alatt álló koldusokat lakással és élelemmel is ellátja, de azok ennek fejében napi keresményük nagy részét neki kötelesek átadni. Minden czéh feltétlenül maga kéregető helyeire, melyek néha egyes családokban örökölhetők is. Így nem régebben az az érdekes eset került köz tudomásra, hogy egy öreg koldus, a ki már egy pár házat is szerzett, nyugalomba akart vonulni s ekkor vejének engedte át a Madeleine-templom előtti helyét, kit ezért a hozományért koldustársai nagyon irigyeltek.

A koldusok ezeket a közös ügyeket időről-időre külön koldusbörzén intézik el, mely csaknem mindig szabad ég alatt van s legtöbbször békés módon foly le, mivel a czéhek vezetői nagy fegyelmet tartanak. Különösen fontosak ezek a börzék a házi koldusokra vonatkozólag, kik itt kapják az utasításokat. Nevezetesebb utasításokat írásban foglalva adnak ki. A füzetbe vannak gyűjtve az illető adakozók nevei és lakásai s elsorolva egyes a koldusra nézve gyakorlati fontosságú utasítások. Egy pár példa elég jól megvilágítja a kérdést. «I. S. gyáros. Több évig lakott M.-ben s ott gyárvezető volt. Mondja neki, hogy sok gyermeke van, férje halála miatt vagyonátalan, nem képes lakbért fizetni. Legkésőbb reggel 7 órakor kell fölkeresni.» «V. orvos. Kitűnő. 20 frankot ad.» «S. orvos. Jó. 5 frank.» «J. asszony. Levélben kell hozzá fordulni. Adja ki magát zenész övegyének, ki az ő férjét jól ismerte. Idegen név alatt küldje adományát, hogy szeméremérete ment legyen a lakók előtt. Kétszer 20 s egyszer 10 frankot kaptam tőle.» «B. tábornok. Klerikális. 20 frankot kaptam tőle. Sirjon előtte.»

A börzei érintkezések természetesen emelik a koldulás művészetét, s ezért ma már igen gyakori Párisban az oly úri asszonynak látszó nő, a ki otthon feledte tárczáját, vagy a ki kegyes czélra gyűjtöget. E helyen adják el a koldusok az összegyűjtött kenyérdarabokat a kutyamestereknek s itt cserélik be a különféle bizonyítványokat katonai szolgálatokról, életmentésekről s más hatásos eseményekről. Néha még furfangosabb fogásokhoz is nyúlunk. Az özvegy férjét ravatalra fekteti és sorba járja a papokat, jótékony asszonyokat a temetési költség előteremtése végett. Az orvos oda megy, utólag megnézi a halottat s megindulva a nagy nyomoron, pénz is ad az özvegynek. Megtörténik, hogy útközben elveszett esernyőjéért ide is visszanéz, már akkor a halott férfi és nő együtt iszák az ő pénzen vett pálinkát.

Igy nő és gyarapodik az ingyenélők serege. Egy jótékony egyesület megkísérelte Párisban, hogy a koldusoknak tanyát csinál s ellátja őket élelemmel is, csak azt követi ki, hogy addig, míg valami foglalkozást találnak, az intézetben apró munkákat s többek közt favágást végezzenek. Kezdetben zsúfolva volt az intézet, de később alig ment bele valaki. S valóban a koldulás könnyebb a favágásnál s e mellett jövedelmezőbb is. Nincs év, a melyben koldusok hagyatékában ne találunk egy-két olyan tőkét, a mely vagyonnak is beillik. Koldusok közt több száz ezer frank birtokosait is sorolták már föl nem egyszer.

NEVEZETES TEMETŐK ÉS SIROK.

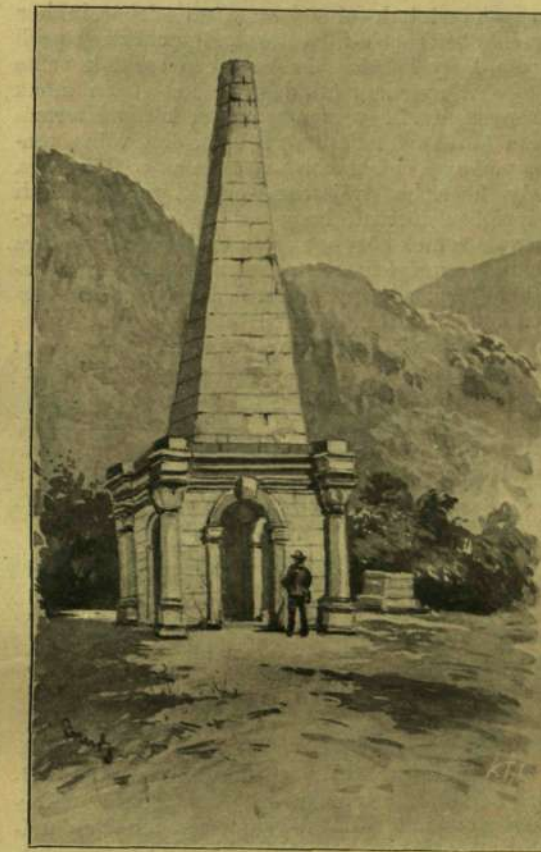
A világtörténelem megőrzője, de bizonyos tekintetben nagy temetője is a dicső tetteknek, a fényes erényeknek és minden emberi nagyságnak. Képzeteink végigöröppen a halottak emlékének szentelt e napon azon a nagy temetőn, melynek sírdombjaihoz századok hordták össze a hantokat. És a letűnt nagyok közül hányanak szórta szét porát az idők szele, hány alak él immár pusztán csak a képzeletben, és hányan épít a kegyelet újra sírdombot a nép örök hiszékenységében és babonás előítéletében! Vannak sírok, melyeket halottak napján nem ékit fel a rokoni szeretet, de a melyek mégis történeti emlékeztető s nevezetes maradványai egy letűnt kor világának.

Ínkább a legenda körébe, mintsem a történeti igazság megegyezhetetlen emlékei közé tartoznak a Schliemann által újabban fölfedezett Achilles sirja, ezután Éva sirja, Pontius Pilátus sirja, stb. Achilles állítólagos sirja, a

régi Ilium vagy Trója helyén, Kis-Ázsia nyugati partján, a Besika-öböl és a Dardanellák közelében emelkedik. Egyszerű földhányás az egész, de háromszor év dicsősége teszi szenteltté

Vilmos angol király és neje síremléke a westminsteri apátságban.

Pontius Pilátus sirja Vienne mellett, Franciaországban.

Anna angol királynő viasz szobra, a westminsteri apátságban.

ma is rögeit. A nagy német régészeti tudomány meglehetősen pontosan véli megállapítani a bős görög hős pihenőhelyét. Még mythikusabban hangzik az Éva anyánk sírhelyére vonatkozó hagyomány, mely Ossiadától alig 20 percznyire, s 14 órányira a proféta születés helyétől, Mekktól, egy kőfállal körülvett kupolás épületben fekszenek a hívó mohamedánok szerint. A kupola alatt nagy kőkoporsó van, abban egy kisebb, és ide volnának zárva a jámbor törökök meggyőződése szerint az emberiség ősanjának nyomra és belső részei, míg teste nyugatról keleti irányban a kupolától jó 135 lábnyira volna eltemetve, mindkét oldalon úgy, hogy emberi mérték szerint az egész tetem hosszának legalább 270 lábának kellene lenni. Feje és lába fölé szintén egy-egy kis kápolna van építve s az egész sir a temető többi részétől három láb magas fallal elkülönítve. Mi több, a test középrésze egy kis emelkedésen, tehát jóval magasabban fekszenek, mint a fej és láb.

Egyébiránt a sir őrzői, melyet kegyes zárandokok csapatostól látogatnak, azt állítják, hogy Éva testének csak fele része pihen itt; másik fele a Sinai hegyen aluszsa örök álmát; Ádám pedig ugyanezen monda szerint Japánban talált volna végső nyughelyét.

Pontius Pilátus sirját Franciaországban a Rhône folyó melletti Vienne követeli magának. Történetileg annyi áll is, hogy a hajdani római procurátor különböző önkénykedései miatt Judeából visszahívatva, a keresztet feszítés után, vagy Nero császár által fejeztetett le, vagy pedig, más vélemény szerint Viennebe száműzetett, mely város egykor az ellobrogok székhelye, később, ezeknek a rómaiak által történt legyőzése után Quintius Fabius alatt praetori székhely lett. De hogy a város déli kapuja közelében, a Domitia-út mellett emelkedő emlékek csakugyan Pontius Pilátus sirja-e, a ki a hagyomány szerint a Messiason elkövetett igazságtalansága fölött kétségbeesve, öngyilkos kezét emelt magára s itt temetett el, — vagy pedig mint mások hiszik, Venerius, a helység ősalapítója, vagy épen Alexander Severus császár fekszik itt, arra nézve bajos végleges véleményt kockáztatni.

A néphagyomány mindenesetre Pontius Pilátus mellett foglal állást. Az emlékek különben csakugyan temetkező helynek látszik. Egyszerű, de nemes izlésben tartott építmény, zöld táj közepette s nyolcz oszlopon négy ívezet emel. Főcsücsa 15 méter magas s anyaga párosan összeillesztett kővekből áll, melyek közül a nagyobbak rézkapcsokkal is el vannak látva. Ez az oka, hogy kegyetlen emberek elég türelmesek voltak a kockák közeit lassanként kivájni, hogy az ércanyagot birtokukba kerítsék. De a szilárd síremlékben magában nem igen tehettek kárt; csak a XVII-ik században fenyegette a megsemmisülés komoly veszélye, a mikor is egy milánói lakos megszerezte a telket, melyen fekszik, le akarta romboltatni az érdekes építményt, hogy kőveit eladja. A kapzsi tulajdonost csak a hatóság beavatkozása tétette el szándékától.

Fájdalom, sem egy felirat nincs az egész emléken, mely rendeltetése felől kételyt kizárólag tájékoztathatna, sem belsejében nem tudtak semmit találni, a mi eredetire következtetést engedne vonni.

A legendai sírhelyekről térjünk át most a történelem szilárdabb alapjára: a holtak világának arra a romantikájára, a mely az emberi különözések egy-egy vonását a síron túl is feltűnő módon örökíti meg. Ebből a szempontból nincs a holtak iránti kegyeletnek egyetlen emléke sem, mely oly idegrázóan testesítene meg a mulandóság eszméjét, mint a palermói kapuczinusok világhírű sírboltja. Ez a kolostor, mely papnövélde gyanánt is szolgál, mintegy két mértföldnyire fekszik a várostól, s a régi kolostor alatt húzódnak el a híres katakombák, melyekbe lépcsőn lehet lejutni, s melyek a nagy közönség előtt is nyitva állanak, noha kevesen látogatják a háttorszóztató borzalomnak e helyét. A vasárnapokon át betóduló levegő hűs áramot hoz a kriptába s meg-meglepetti a térdelő-helyzetben fölállított emberi hullák fejét és kezét s azok úgy mozognak, mintha élő csontvázak volnának. Mert nem leaszott csontvázak vannak itt, hanem tökéletes száritott hullák, teljes ruházatban; nem egynek haja és szakállja is tökéletesen ép még a meg-

AKHILLES SIRJA.

feketedett és fölpuffadt arcokon. Mindegyik szokatlan fehér rózsát ajándékozni oly igérettel, hogy a rózsá, ha jól bántanak vele, halálból pirossá lesz.

* **Izletes életjáradék.** Cavaillon városa köz-könyvtára számára az öreg Dumastól elkérte összes műveit. A költő 200 kötetet ajándékozott nekik s megígérte, hogy a többiekét is elküldi megjelenésük után, de azok fejében évente 12 darabot kért az ott termő jó dinnyéből.

* **Óriási gőzöst készítettett a «Telegraph Construction» nevű angol részvénytársaság.** A gőzös segítségével a Csendes-Oceánban akarnak tenger-alatti táviró-huzalt elhelyezni Japántól Kanadáig a Szamoa szigeteken át. Az óriási hajó 12 tengeri mérföldet tesz meg egy órában s kettős csavarrendszerezéssel 8000 tonnát képes felvinni. Az eddigi legtekintélyesebb kábelgőzös, a Siemens cég által épített «Faraday», mely 25 évvel ezelőtt szintén tenger-alatti táviró-huzalt rakott le, csak 5000 tonna fölvételére volt képes.

* **A veszettség Egyiptomban.** Egyiptomban az állatok, nevezetesen a kutyák veszettsége az angol okkupációig teljesen ismeretlen dolog volt, habár a kóbor és gazdátlan kutyák Kairóban az utcákat ép úgy ellepik, mint Konstantinápolyban. 1886-ban azonban egy angol tiszt kutyája, — melyet Londonból hozott magával Kairóba — megveszén, az utczán több kutyát megmarta s néhány nap alatt a veszettség 36 kutyán, 3 lovon és 60 emberen tört ki. Az emberek mind elpusztultak. Azóta a veszettség Egyiptomban folyton terjed.

* **Tengeren élő úri hölgy.** Egy liverpooli gőzhajótársaság néhány évvel ezelőtt telepét kisértette, egy magános nő kis földjét is megvette. A nő aránylag olcsón adta telkét, de kikötötte, hogy utazásai alkalmával a társaság neki és egy kísérőjének hajóján szabad utazást és ellátást ad. Azóta a nő folyvást a hajókon van, bárhova mennek is azok, sőt hirdetések útján szerez magának útutársnőket is, kiknek útiköltségét zsebre dugja. Az élelmes hölgy ily módon nemcsak ingyen él, de már legalább 40 ezer márkát szerzett.

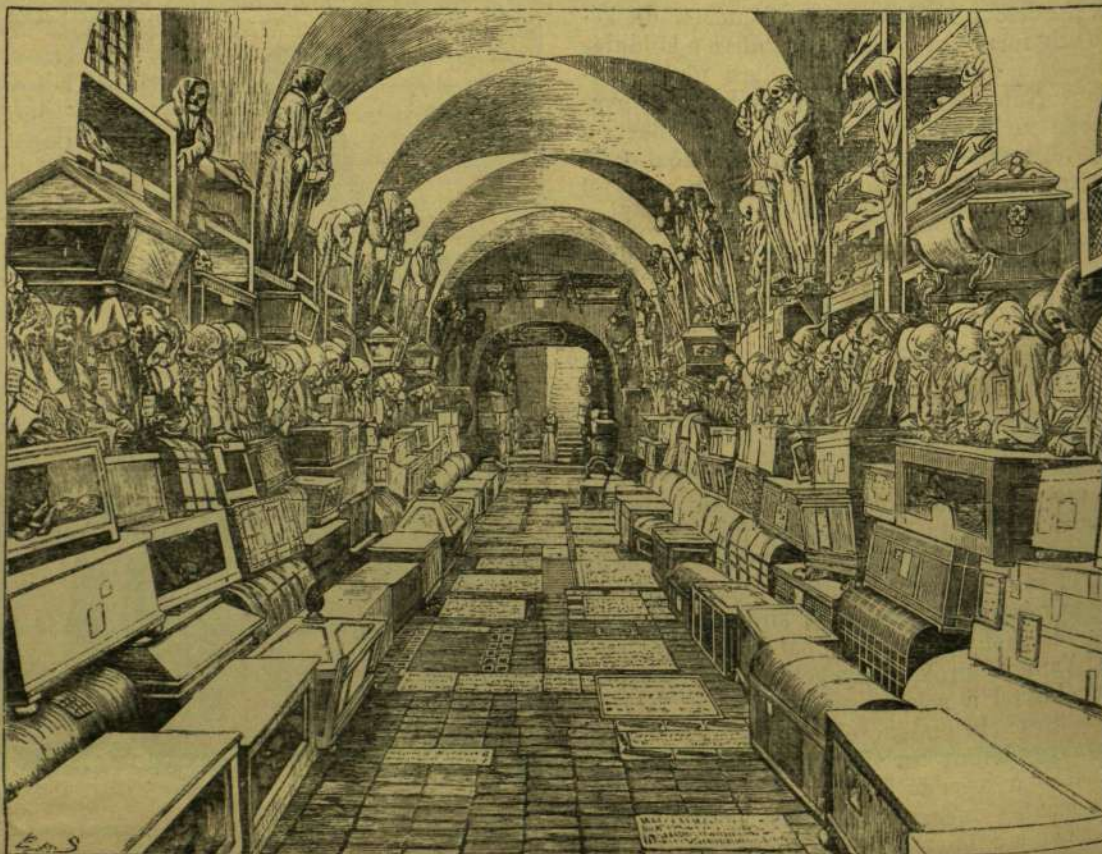
* **A spanyolok Kubában.** A Kubában harczott spanyol csapatokhoz az anyaországból 600 orvost és 100 gyógyszerész küldtek volt. Az orvosok közül ötven sárgaságban pusztult el. Három év leforgása alatt a spanyol hadsereg számára küldött orvosságok és kötszerek másfél millió frankba kerültek.

* **Az iskolai vizsgálat betegéi.** Dr. Ignatiev a Konstantin nagyherceg nevét viselő szent-pétervári földtani iskola igazgatója egy tanulmányt tett közzé, melyben az iskolai vizsgálatoknak a tanulókra való káros hatását fejtegeti. Dr. Ignatiev gondos megfigyelések nyomán rájött, hogy a tanulók testi sulya a vizsgálatok lefolyása alatt tetemesen megfogy. Több esetben a felsőbb osztály tanulóinál a fogvatkozás öt kilót tett. Az alsóbb osztályok tanulóinak nyolczvan százaléka szintén sokat vesz sulyból, de valamivel kevesebbet, mint a felsőbb osztályok növendékei. Minthogy pedig az ilyen korú tanulók testsúlyának fogvatkozása minden körülmények közt veszélyes, ennél fogva dr. Ignatiev ki mondja, hogy az iskolai vizsgálatok valószínű betegségszámba vehetők.

* **Egy régi pestis-recept.** Egy XVI. századbeli kódexben olvassuk a következő, Gyulafy Lestyan által írt receptet a pestis ellen: «Kolendula vel Cholendura, fülemile virág hungarice. Törjék meg ezt mozsárban, exprimálják az succusot, et ut edulceretur egy kis nádmézest faragj bele. A kin az pestis avagy suspició pestis (a pestis gyanuja), ilya meg. Harmadik italja után elhagyja az pestis».

* **Festő kéz nélkül.** Siepen Ádám nevű düsseldorfi német, ki kéz nélkül született, kitartó gyakorlással megtanult lábaival festeni és ma már oly műveket alkot, melyeknek belbeszük van s nem tekintetők egyszerűen kirozumoknak.

* **A rózsá színének változása.** A piros rózsá kengőzben meghalványodik, de néhány óra múlva

A KAPUCZINUSOK SIRBOLTJA PALERMOBAN.

EGYEVELEG

* **Voltak-e kórházak az ó-korban?** Az ó-kori népek történetében sehol sem találunk olyan följegyzést, a melyből következtetnünk lehetne, hogy

VAJDA JÁNOS SIREMLEKE.

Donáth Gyula szobormű-tervezete.

Maholnap két éve lesz, hogy jeles költőnk, Vajda János, lapunknak is évtizedeken át derek munkatársa a kerepesi-úti temetőben nyugszik. Elhunytá után azonnal mozgalom indult meg, hogy sirja mennél méltóbb s maradandó emlékekkel jelöltesse meg. Gyűjtést kezdtek a hirlapok, de az adakozások oly gyéren folytak, hogy az emlékköltő bizottság az eszme megvalósítására döntő lépéseket mindaddig nem tehetett.

Az ügy azonban épen nem aludt el. Volt lelkes művész, a ki a gyűjtés eredményére való tekintet nélkül időt szakított magának, hogy a kegyeletünkre minden tekintetben érdemes költő sir-emlékéhez tervvázlatot készítsen. Donáth Gyula szobrászunk ez, a ki már számos sikerült siremléket alkotott nemcsak hazai jeleseink, hanem távol külföldi nevezetes emberek nyugvó helyére is.

Donáth Gyula, mint tervvázlatának lapunk mai számában bemutatott fényképi másolatáról látható, szépen fogta föl és oldotta meg földadatát. Költő emléket akarván megörökíteni, a lantot választotta műve alapjául s azt úgy stilizálta, hogy 3'00 méterre tervezett magassága mellett sem úgy hat, mint valami óriási nagytűszű hangszert, hanem mint a költészetnek kifejező jelképe, melyen csak a közeptáját elfoglaló hürokat mutat a voltaképi lant, míg az egyszerű, de szépen tagolt keret széles lapú oszloppá idomul. A hürokat alatt a költő mellképe látható arcképi hűséggel. Ettől oldalt a költészet nemtőjének bánatosan álló alakja simul háttal az oszlophoz, balját könyökével a hürokra nyomva, annak jeléül, hogy a költő és lant örökre elnémult, míg leeresztett jobbáiban alácsüngő babérágat tart. Az oszlop tetején, a lant két ága közt támadt házagban eltkikadt szárnyait erőteljesen leeresztve s fejét hátra hajtva egy haldokló hatyú vonaglik, az alatta szabadon maradó síklapra pedig a költő utolsó verse, igazi hatyúdala lesz bevésve, míg a költő nevét a mellkép fölébe fogják kímetszeni. Igazi költői hangulat ömlik el az egész emléken.

A tervvázlat 1/3 nagyságban készült el. A művész terve szerint maga az oszlop gránitból lesz faragva, míg a költő mellképe, a nemtő és a hatyú alakja bronzöntvény lesz.

Donáth Gyula díjtalanul készítette a magában véve is értékes tervvázlatot, sőt utána járt, hogy a végleges emlékmű is a lehető legkevesebb költségbe kerüljön. Így az öntvényekre nézve már kieszközölte, hogy a kivitelt vállalkozó öntőgyár csak a felhasználandó anyag árát fogja megtéríteni, a munkáért ellenben semmi díjat nem kíván.

Igy tehát ma annyira van az ügy, hogy az emlékmű alampintája készen van s a kivitelt kedvezményei is nagy részt biztosítják; de az eddig begyűlt összeg még az így fölmerülő költségek fedezésére sem elegendő. Ezért az emlékköltő bizottság ismét az irodalompartoló magyar

közönséghez fordul, bizton remélvén, hogy az, nevezetesen pedig Vajda tisztelőinek áldozatkészsége lehetővé teszi, hogy a szép emlékmű mielőbb ékithesse elhunyt jelesünk nyugvó helyét. Adakozásokat lapunk szerkesztősége is elfogad, s a beérkező adományokat az Első Magyar Biztosító Társaság pénztárához juttatja, a mely társaság igazgatósága szíves volt az e célra begyűlt adományok kezelését elvállalni.

III. BÉLA KIRÁLY TEMETÉSE.

Megható gyászünneppélyvel folyt le október 21-dikén a budavári koronázási templomban III. Béla király és felesége, Antiochiai Anna temetése.

VAJDA JÁNOS SIREMLEKE. — Donáth Gyula szobormű-tervezete.

Az ünnepi gyászistentiszteletet, a melyre egybegyűltek az ország nagyjai, az állami, főpapi és katonai méltóságok, Vaszary Kolos bíboros hercegprímás tartotta. A gyászmise után a bíboros főpap a szentély előtt fölállított ravatalhoz járult, a mely körül a cisztercita rend tagjai állottak égő gyertyákkal és alabárdos koronaőrök fényes díszben.

A hercegprímás nyomában püspökök s a primás udvari papjai lépdeltek, továbbá Vajda Ödön zirczi főpáti vezetéke alatt a cisztercita-rendű szerzetesek.

A papság után a ravatal köré gyűltek a kormány tagjai, Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Wlassics Gyula, Dániel Ernő, Lukács László és Perczel Dezső miniszterek s mellettük Wekerle Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke,

katonai előkelőségek, udvari méltóságok, valamint a megjelent előkelő hölgyek, kik között első sorban voltak láthatók: báró Bánffy Dezsőné, báró Dániel Ernőné és Wlassics Gyuláné. Kívülök ott sorakoztak még teljes díszben a tábornoki, valamint a diplomáciai kar tagjai is. Vaszary hercegprímás aranyfűstőlövel és szentelt víztartóval háromszor járta körül a ravatalt és beszentelte az Árpád-házi királyi pár koporsóit, a melyeket ezután cisztercita-atyák vittek utolsó nyugvóhelyükre, a Szent Háromság-kápolnában épített díszes szarkofágba.

A beszentelés alatt a kóruson fölzendültek Mosonyi «Liberia»-jának szívet megindító hangjai. A szertartásnak, — melyet egészében már

múlt heti számunkban leírtunk, — ezt a megkapó részét, e történeti fontossággal bíró jelenetet Goró Lajos rajzolóművésznk a helyszínen örökítette meg, s rajzán a megható szertartásnál részt vett, fent elsorolt előkelő személyiségek is felismerhetők.

Dr. MÜLLER HERMAN.

1866—1898.

Az egész művelt világ mély részvéte s a tudományos körök elismerése kísérte a messze távolból is azt a koporsót, melyet Bécsben október 24-ikén a kora reggeli órákban, még napfeljötté előtt kísérték ki a temetőbe és adtak át az örök nyugalomnak.

Dr. Müller Herman, a fiatal orvos, a köteleesség tudásának és tudományos kutatásnak esett áldozatul. Öntudatosan, bátran hűnyt el és megható példáját nyújtotta a halállal szemközt a rendületlen léleknek. A halálos betegség a legborzasztóbb volt, az indiai pestis, mely a bécsi köz-kórházban egy szolgáló vigyázatlanságából tört ki. Dr. Müller Herman, ki a pestis tanulmányozására Kelet-Indiában járt, a szörnyű ragály bacillusai-val Bécsben is folytatta a tudományos vizsgálódást. Laboratóriumának szolgálója egyszerre gyanus betegségbe esett. Dr. Müller csakhamar fölismerte, hogy a szolgáló megkapta a pestist, s azonnal vállalkozott a szerencsétlen ember gyógyítására. A beteggel együtt külön-záratta magát. A szolgáló meghalt, s Müller is október 21-ikén betegnek érezte magát, a ragályt ő is megkapta. Elzárt helyen örködtek már ekkor az ápolónők és szolgálók fölött, kik az elhunytal érintkeztek. A beteg Müller ezek gyógyítására is vállalkozott, s betegségé kezdetén teljesítette is ezt a kötelességet. De a vész kór mindjobban hatalmába ejtette. Müller ekkor is, a míg eszméletén volt, följegyezte a magán tapasztalt jelenségeket és tüneteket. A szakértő pontosságával és szabadságával írt föl mindent, hogy a tapasztalásnak és tudománynak szolgáljon. Nyugodt maradt, elbűcsűzött levélben övétől, vizsgáltatta szüleit, testvéreit, s október 23-ikén hajnalban meghalt. A nagy megdöbbenés mellett, melyet Bécsben a pestis jelentkezése okozott, dr. Müller Herman halála a fájdalmas elismerés részével töltött el mindenkit.

Dr. Müller Herman Grácban született, 1866 október 25-én. Apja az ottani egyetemi könyvtár hivataltaloka volt. Grácban végezte tanulmányait is. Már 1892-ben a klinika belgyógyászati tanársegéde lett Münchenben. 1895-ben került Nothnagel tanár mellé a bécsi klinikára. Tavaly február 1-én Triestből elindult az osztrák pestis-expedícióval Kelet-Indiába. Három hónapig maradt ott s ezalatt több mint ezer pestisbeteget vizsgált meg. A mint visszatért Bécsbe, megírta munkáját a pestisről, mely

legközelebb jelenik meg. Bombayban a pestis lényegére és előzetes óvintézkedésekre vonatkozó tanulmányokat vezetett, míg a gyógyító mód tanulmányozásában az expedíció többi tagjaival osztozott.

Dr. Müllert régtől fogva a kutatás vágya lelkesítette és már diákkorában távol tartotta magát a szórakozás minden nemétől, hogy tanulmányainak szentelhesse idejét. Ép ezért némi tekintetben különcnek is tartották.

Indiai tanulmányai, — a melyekkel annyira elfoglalta magát, hogy ezek alatt épen nem törődött a maga egészségével — megerősítették abban a meggyőződésében, hogy az indiai pestis nem mérgezhetsi meg a fehérbőrűeket, s halál-megvetéssel tette ki magát minden veszedelemnek. Bombayban és másutt, a pestis legundokabb tanyáin is fölkereste a betegeket és ügyet se vetve a maga életére, gyűjtötte az anyagot. Ugyaníly keveset törődött a saját személyével a bécsi klinikán is. Gyakran vizsgált meg fertőzött betegeket, a nélkül, hogy elég figyelemmel lett volna az életét biztosító óvintézkedésekkel. Müller minden idejét a pestis tanulmányozásának szentelte, míhelt a klinikai napi szolgálataival végezt. A pestis ellen való szérumot akarta felfedezni.

Müller eddigi munkáiból több kötet jelent meg eddig, különösen a vér patológiájáról szóló művét tartják becsesnek. A modern klinikai megfigyelés és kutatás példaként emlegetik Müllert a hólyagos pestisről szóló munkáját, melyet eddig még csak néhány orvos ismer. Kézirat a osztrák tudományos akadémiánál van. Nagy tisztelet környezte a fiatal Müller doktort, mint tanárt is.

KÉT ÉLETKÉP.

Margitay Tihamértől.

A lakások díszítésénél egyre jobban kedveltek lesznek a színes nyomású képek, a melyeket eddig leginkább külföldi gyárak terjesztettek nálunk. Még pedig leggyakrabban olyanokat, melyeknek tárgya idegen, s egy szempillantásra észre lehet venni, hogy mint kimustrált portékák kerültek hozzánk.

Mivel azonban a közönség a színes nyomású képeket még úgy is keresi, elismerésért méltó az a vállalkozás, mely czéljával tűzte ki, hogy hazai tárgyú és hazai festőkkel való műveket sokszorosít. Külföldi czégek különben már évek előtt igyekeztek magyar festők műveinek másolatával megtartani magoknak magyarországi közönségüket. Ezek újban előszeretettel válogattak Margitay Tihamér életképei közül, melyek a magyar társasélet egy-egy vidám jelenetét, vagy abba beilleszthető komikus alakot tüntetnek föl. A műcsarnok közönsége kedvvel nézi ezeket a szalonbeli hol tréfás, hol komikus, hol pedig parodizáló képeket s az elismerést a művész iránt a bíráló-bizottságok is kifejezték a jutalmak odaítélésében.

Most egy magyar kiadó cég is Margitay életképeiből indított meg sorozatot színes nyomású másolatokban, s egyszerre kettőt adott ki. A «Könyves Kálmán» nyomdai és könyvkiadó részvénytársaság a népszerű festőnek két derült hangulatú képét «A vesztett játszma» és «Az első beteg» címűeket adta ki jól sikerült színes nyomásban. Mindkettő ismeretes a műcsarnok korábbi kiállításából. Derült tárgyú, vidám képek. Az egyiknek sakk-táblán megvert katoná, kedves győző ellenfele szemközt, a kinek diadalmas mosolya oly bőven kárpótolja a vereségért. A másik egy szeretetreméltó beteg, ki a fiatal orvosnak — úgy látszik — szívesen biztosítja az első gyógyítás sikerét.

A díszes aranyrámába s üveg alá foglalt képek darabja 17 frt. Megrendelhető a «Könyves Kálmán» kiadóhivatalában Budapesten, mely czélra alkalmasan használható a hirdetéseink közt található megrendelő szelvény.

BAKOS PÉTER.

1849—1898.

A magyar nyomdászati érdemes szakembere hűnt el közelebb, a ki saját erejéből egyik legtekintélyesebb sokszorosító-intézetünk, a «Franklin-Társulat» főhivatalnokává küzdötte föl magát, s a nyomdászati és nyomdászok

BAKOS PÉTER.

magyar szellemének kifejtésére és megismosítására évek során át szóval és tollal sikeresen buzgókodott. Nagy iskolákat nem végzett, de iskola volt neki pályája és az élet, melynek tudni és tanulni valóit ritka szorgalommal és nagy sikerrel elsajátította, úgy, hogy szakértésai közt egyike volt a legalaposabb képzettségű férfiaknak.

Bakos Péter Budapesten született, 1849-ben. Alig másfél éves korában atyja elhunyt, nevelését, s iskoláztatását keresztapja, Németh Endre kir. tanácsos és iskolai igazgató vezette. Igen jó felfogású és jó tanuló volt. 1862 február 10-én 13½ éves korában az akkor még Landerer és Heckenast-féle nyomdába lépett be szedőtanoncznak és egészen haláláig ebben az intézetben működött, mely 1873 óta a «Franklin-Társulat» tulajdona.

Mint szedő évekig működött a «Vasárnapi Ujság»-nál; majd nyomdai korrektozzá léptették elő s e minőségében egyike volt a legügyesebbeknek. Utóbb főleg emelkedett; tagja lett a nyomdavezetőségnek, s mint ilyen főhivatalnok is szíves, barátságos volt a munkások irányában, kiket érdemük szerint megbecsült és szeretett. Hivatalában ő maga is nagyon rendes, pontos és mondhatni puritán becsületességével példaképe volt a hivatalnoki kötelességtudásnak. Szakértelme mellett különösen kivált finom és előékeny modorával, rendkívül jó emlékező tehetséggel és olvasottságával.

Fiatallabb korában a nyomdászok társadalmi mozgalmában, különösen a magyarosítás körül fejtett ki nagyobb tevékenységet, nemcsak társulati összefüggéseken, hanem alapos készlettel ért cikkeivel is, a melyek legtöbbször a nyomdászok lapjában, a «Typographia»-ban, annak alakulása idejében jelentek meg.

Az utóbbi időkben gyakran betegeskedett, lelélezési bajokban szenvedett; hanem azért ereje fogytáig szorgalmasan teljesítette hivatalos kötelességeit. Ez év június havában azonban ágyba esett, melyet többé el sem hagyhatott, míg végre a halál e hó 21-ikén szenvedéseitől megváltotta.

Hogy milyen szeretettel és tisztelettel viseltetik irányában barátai és kártársai, mutatja az a nagy részvét, melylyel koporsóját a múlt vasárnap délután a kerepesi-úti temetőbe kísérték.

GYORSAN SZERZETT VAGYONOK.

A hetvenes évek első felében Amerikában óriási arányban szaporodott a milliommósok száma, jobban, mint máskor félszázad alatt. De a hirtelen szerzett vagyonok igen gyakran csakhamar oda lett, mert megtörtént oly eset is, hogy egy-egy részvény, melynek egy nap két dollár értéke volt, a következő nap már 2000 dollár ért, és viszont.

1870 november havában a Cown Point bánya részvényeit még két dollárjával árulták,

hat hónap mulva már 6000 dollár volt a börzei értéke. Egy sanfranciskói kereskedő nagy nehezen fogadott el akkor 100 ily részvényt 250 forintnyi adomány fejében s azt is elvesztettnek hitte, de egy év mulva már majdnem másfél-millió forintot kapott érte. Az egyesült virginiai és kaliforniai bányák részvényei egy dollárról egyetlen év alatt 10,000 forintra emelkedtek.

Egy sanfranciskói lókupecz, Baldwin, az utóbbi részvényekből 900-at vett, darabját 30 krajczárjával. Kevéssel azután Ausztráliába utazott, részvényeiről meg is feledkezett s csak hazatérve tudta meg, hogy 750,000 forint tulajdonosa. A Belchi-részvény értéke 3 forintról egy hét alatt 150 forintra emelkedett. Ily körülmények között természetesen igen sok szegény emberből lett hirtelen nábob s a pompás paloták gombamódra szaporodtak.

Ekkor állott be 1875 augusztus havában a nagy krach. A részvények egy hét alatt csaknem értéktelenné lettek s ezzel együtt igen sok ember tönkre ment és kénytelen volt régi foglalkozásához visszatérni, mikor még alig hogy megizlette a milliommóság gyönyörét. Comstock, ki a világ leggazdagabb bányáját fedezte föl, oly kevéssé becsülte azt, hogy részét nagy örmel adta el 12,000 forintért, pedig a bánya hat hónap alatt 30 millió forintot jövedelmezett s a részvényesek 14 év alatt 300 milliónt többet kaptak osztalékul, s ebből Comstocknak, ha megtartja részét 70 millió jutott volna. Bánatában csakhamar el is hűnyt. Ebből a bányából lett milliommósok többeke közt Mackay, ki egy maga 80 milliót tett szobrába belőle.

Igen érdekes a Brooklyn-bánya története. 1878-ban azt hitték felőle, hogy már teljesen kimerült s ezért «megsózással», azaz arany s más értékes ásványok elszórása által igyekeztek vevőt hódítani. A vevő, Bradley, csakhamar észrevette a csalást, de azért még néhány hétig dolgozott a bányában, s csakhamar bámulatosan gazdag aranyérre talált, melyből több éven át havonként 10,000 forint haszna volt. Utóbb egy millióért adta el a bányát.

Néhány évvel ezelőtt egy Mooers nevű new-yorki hírlapíró Los Angeles kopár vidékén lovának takarmányt keresve, aranybányára akadt. Ma milliommós és a kopár vidéken két tekintélyes város emelkedik. Ily esetek különben Amerikában is ritkán fordulnak elő.

LÉVAY JÓZSEF KÖLTEMÉNYEIBŐL.

Most megjelent kötetéből.

Mártonnap után.

Post Martinum novum vinum.

Mártonnap elmúlt, itt jön a tél,
Zúg már szele az ugaron:
Izleld az új bort tölthelyednél,
Édes búsongó magyarom!
Derűs, avagy borús az égbolt,
S bár szenvedésem már elég volt,
Kétkedve nézed az időt,
Nem mersz remélni szebb jövőt.

Ragadj pohárt! locsold belőle
Hervadó reményedet;
Talan erőt fog nyerni tőle
S virágot is hajt, úgy lehet.
Üzi holnapod aggodalmát
És megtanít becsülni a márt,
Mely, míg tőled el nem siet,
Minden kincsével a tied.

Lásd! a nem rég szűrtől italtak
Kinyílt már félig a szeme,
Nem csillog még, de már ma annak
Nem must, hanem bor a neve.
Cscesemő-póliát lerázva,
Ifjúságot öltött magára
S öröme vár, dallal kínál
Kis tűzhelyed szikráival.

Ha ellaktad barátai körben
Márton ludjának is torát,
Csorgasd utána még örömben
A vén idő ifjú borát;
Úgy sem soká lesz benne módod.
A végezt titkát meg nem oldod,
Utolsó tökdét is kihál
S eltűnik a nektár-ital.

A hosszú őszi est unalmát
Dal, tréfa rövidít meg:
András estjén, mért ne hagynád
Lánykád ölmöt öntsének.

Más nap, lehiggadván salakja,
A völgyégy karcsú alakja,
Bizony tisztán ismerhető
Pap, katoná, szántó-vető.

És várj is, láss is jobb időket,
Nem álomban, de igazán,
Ébressz a szunnyadó erőket
A merre jársz e szép hazán;
Vágyad mesés tündéri tájon
«Három tengerpartig» ne szálljon:
Siker csak szűk téren kísér,
A meddig verejtekéd ér.

S míg így szeretted körében
Az ifjú bort izelgeted.
Kívánd, hogy annak tükörében
Önképed lássa nemzedet:
Túl esve zajló erjedésén,
Nemesbűljön mult szenvedésén,
Míg vele évről-évre nő
Az érték, a fény és erő.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Új szépirodalmi művek. Az Athenaeum több eredeti és fordított szépirodalmi kötetet bocsátott közre egyszerre.

Ambros Zoltántól tíz elbeszélést kapunk az egyik kötetben «Pókhaló kisasszony» czimen. Ambros Zoltán úgy mint kritikus és mint elbeszélő író, kiváló helyet foglal el. Esméi tartalomában, az előadás választékosságában nem sok író verzenye vele. Új novellák köztételek egyes darabjaiban is mely a tartalom, finom és kifejező a rajz; az életet festi, a realizmus nyeresége nélkül. A kötet ára 1 forint.

Önkéntes martírok, elbeszélések, írta Gyarmathy Zsigáné. A kedvelt írónőnek hat elbeszélése együtt: A gyermekbolond. — Az önkéntes mártír. — Kardos Jula. — A csodaszép karospad. — A gombok királya. — A pap barátja. Mindenik hőse a tűró lelkek közül valók, kik zúgolódás nélkül viselik sorukat és a kötelesség meg szeretet erősti őket, s történetükben sok igazságot és megnyugtatót talál az olvasó. A kötet ára 1 frt.

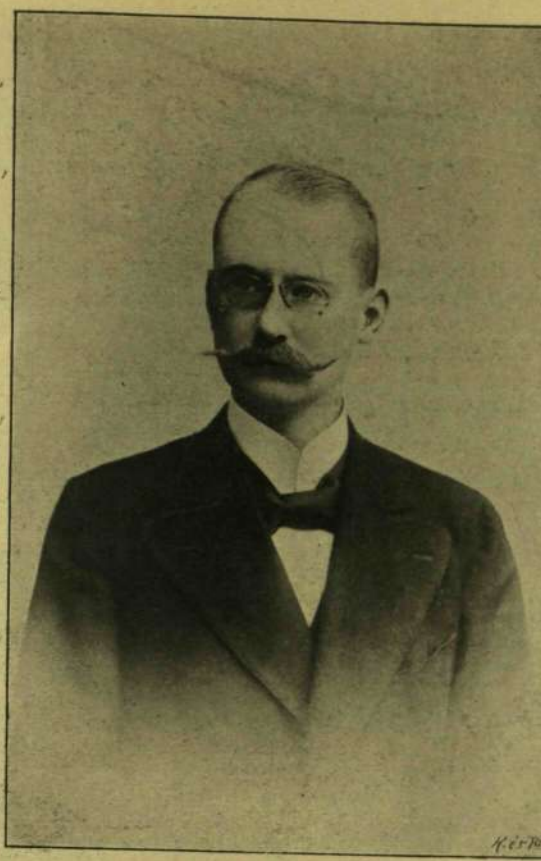
A haldokló gladiátor, regény, írta Abonyi Árpád. Drámai tárgyat dolgozott föl e regényben a szerző a vívóó lélek bizalmatlanságát és gyötrelmét. A modern világ legnyugtalanabb típusa, az ideges, ingerlékeny és becsávgyal telt művész a regény főalakja, egy fiatal szobrász, ki épen a haldokló gladiátor szobrát faragja, mikor kétség szállja meg lelkét, meghasonlik, nem bízik erejében. A szerelemben sem talált boldogságot, másik szerelemmel akarja magát kárpótolni, de a forró szerelmet viszonzni nem bírja. Szobrával sincs megelégedve, az élettől pedig fél, hogy két boldogtalant egyesít. A csüggedés az öngyilkosságra kergeti. A regény a fiatal író sok jó tulajdonságaival ismert meg. Ára 1 frt.

A rátóták, regény, írta Papp Dániel. Az ifjabb, de nem egészen a legifjabb írói gárdából való a szerző. Nevével sokszor találkozunk a lapokban már néhány év óta. «A rátóták» első önálló munkája. Szatirikus és eleven rajza a kisvárosi félszékességnek, a nagyképűsködő apró embereknek, kiket az érdek hajt, kik apró, hóbortos okoktól hajtátnak magokat. A mai élet jól ismert körülményeit, alakjait hozza össze szatirájában az író, ki elég komikummal, is rendelkezik tárgyához, melyet jól megfigyelt. Ára 1 frt.

Francia és magyar zsebszótár, tekintettel a két nyelv szótársaira, szerkesztette Újváry Béla, állami főreáliskolai czízmestres igazgató. Kiadja az Athenaeum-társaság.

A szerző ismert nevű magyar író, ki hosszú időt töltött Párisban, s intelligenciájára és tanári tapasztalataira érzékével szerkesztette e szótárt. Nemcsak a szavak általános értelmét jegyzi föl, hanem azoknak ama színeit és formáit, melyeket a mondatban nyerne, vagyis vonatkozásait, átvitt jelentőségüket. A francia nyelv sajátos fordulatait, finomságait, az egyes szavaknak a francia ésszjárásba illeszkedését is feltüntet s így jó kalauz gyanánt használhatják a francia nyelv tanításánál és tanulásánál a könyvet. A szótárnak ezúttal a francia-magyar része jelent meg, 421 sűrűn nyomott könyvben, vászonkötésben. Ára 1 frt.

A magyar tud. akadémia kiadványai. A Nyelv-tudományi Közlemények legújabb füzet (az akadémia nyelvtudományi bizottságának megbízásából szerkesztő Szinyei József) három nagyobb értekezést közöl: «Árja és kaukázusi elemek a finn-magyar nyelvekben» Munkácsi Bernátnak; «Állítmány és alany» Kalmár Elektől; «A gyöngyösi glosszák», Melich Jánostól; s ezenkívül kisebb közlemények Petz Gedeontól és Balassa Józseftől. A füzet ára 50 kr. — Matematikai és Természettudományi

Angerer fényképe.
Dr. MÜLLER HERMAN.

Ertesítő, a tud. akadémia III. osztályának folyóirata, szerkeszti König Gyula osztálytitkár. Az új füzet a III. osztályon tartott szaktudományi előadásokból Lenhossék Mihály székfoglalóját, s Farkas Gyula, Bugarszky István és Lieberman Leo, Árkóczy József, Lengyel Béla, Bugarszky és Tangl Ferencz, valamint Lenárd Fülöp értekezéseit adja. — Az egyes osztályokban tartott értekezésekből külön füzetekben legújabb a következőket adja közre az akadémia:

Emlékbeszéd Margó Tiadarról, Entz Gézáról; Ára 30 kr. Emlékbeszéd Gneist Rudolfról, Concha Győzőről; Ára 40 kr. Egyiptomai tanulmányok a chronologia köréből, dr. Mahler Edelel; Ára 15 kr. A magyarok első hadjáratai Európában, székfoglaló értekezés Mátyás Flóriánról, Ára 30 kr. Böcs Leó császárnak a «hadi taktikáról» szóló munkája, dr. Vári Rezsőtől; Ára 80 kr. Egy honfoglalás előtti magyar hadjáratról Németországban, Mátyás Flóriánról; Ára 30 kr. Karai László budai prépost, a könyvnyomtatás meghonosítója Magyarországon, Fraknói Vilmostól; Ára 30 kr. A szabad hajdúk történetére vonatkozó levéltári kutatások, Komáromy Andrástól; Ára 80 kr.

Vasárnapi könyvtár, kiadja a Franklin-Társulat. Most megjelent füzetében egy nevezetes éjszaki utazás leírását közli: Nansen utazása lábszánkón Grönlandon keresztül, a híres utazó könyve után írta Szivos Béla. A kilnek nincsen alkalmuk Nansen könyvét megszerezni, vagy terjedelmes is számukra, azok Szivos jó magyarságu előadásában ismerkedhetnek vele és a benne található oklásokkal. A füzetet számos kép érdekelti; Ára 20 kr.

Sertésenyésztés, írta Dely Mátyás állatorvos. Harmadik átdolgozott kiadás. «Falusi könyvtár» 6. füzet, a Franklin-Társulat kiadás. A népies nyelven megírt könyv tanulságos minden gazdára nézve. A szerző hosszas időkből való gyakorlata alatt szerzett tapasztalatai alapján és a szaktudomány kellő felhasználásával tárja a gazda elé a legszükségesebb ismereteket, útmutatásokat, mindenütt szem előtt tartván hazai viszonyainkat. A képekkel is illusztrált munka kimerítően leírja a tenyésztés, a hizlalás különböző módjait, a hús, szalonna, zsír legcélszerűbb kezelését, kolbász készítését, stb. Végül ismerteti a nevezetesebb sertésfajtákat. A 118 oldalra terjedő kötet ára füze 50 kr.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia október 24-iki ülésén báró Eötvös Loránd elnököl s dr. Thanoffer Lajos egyetemi tanár mondott beszédet az akadémia egyik híres külső tagjáról, Du-Bois Reymond Emil német tudósról, ki az élettan, vegytan, bölcsészet és történetírás terén munkálkodott fényes elmével, s művei a német tudomány kincsei. Berlinben született 1818-ban s 1896-ban hunyt el. Az emlékbeszéd meghallgatására Wlassics közoktatásügyi miniszter is megjelent. A tetszéssel hallgatott emlékbeszéd után megválasztották a beérkezett pályaművek bíráló-bizottságait.

A Kisfaludy-társaság október 26-ikán tartotta havi ülését Gyulai Pál elnöke alatt, nagy közönség előtt. Az elnök jelentette, hogy Arany László halála alkalmából részvétiratot intézett özvegyéhez, a ki erre meglátogatta a társaság elnökét s felajánlotta neki Arany János híres záros-könyvét a társaság emléktára részére. E könyv elsőben Gyulai Pál tulajdona volt, a ki Nádasdy Tamástól kapta azért, hogy ezúttal ebbe írja a verseit. «De Arany Jánosnak szebb írása volt — jegyezte meg az elnök — többet is írt, meg jobb verseket is, mint én, azért hát neki ajándékozom e könyvet és ő azóta mind haláláig ebbe írta költeményeit». A társaság halás köszönettel fogadja e becses ereklyét. Beöthy Zsolt titkár jelentette ezután, hogy dr. Ritoók Zsigmondné, szül. Tormay Mária 100 frral az alapítók sorába lépett.

Vadnay Károly kezdte meg a felolvasások sorát, érdekesen emlékeztet meg Baross Gábor néhai kereskedelmi miniszteréről, a kinek ércszobrát a jövő hónapban leplezik le. Vadnay többek között elmondta azt is, hogyan ragadt rá Barossra a «vas-miniszter» elnevezés. Andrassy Manó gróf egyik parlamenti beszédében önmagára mondta: «En vasember vagyok!» Andrassyt már a következő ülésen gyönyölták: «A vasember! A vasember!» A gróf erre kifakadt: «Igen is az vagyok, de csak azért neveztem el magamat annak, mert vannak vasbányáim és hámoraim. De a valódi vasember ott ül a miniszteri székekben (itt Baross-ra mutatott), olyan erős, olyan kemény, olyan hasznos, mint a vas». Azóta nevezik Barossot vasminiszternek. Az előzénssel fogadott felolvasás után Hegedűs István mutatta be Janus Pannonius «Szelek versenye» latin költeményének művészi fordítását, a melyet szintén tetszés mellett hallgatók végig a közönség.

A felolvasó ülést zárt ülés követte. Ezen döntöttek a kérdés fölött, hogy a társaság tagjai közé nőket is lehet-e választani. A kérdés megvitatására még a mult évben bizottságot választottak, s ez most azt ajánlotta, hogy az alapszabályok eddigi intézkedése mellett maradjon a társaság és női tagokat ne válasszon. A jelen volt 13 tag közül e véleményt 10 pártolta, s így a társaság női írókat nem választ tagjai közé.

A magyar pedagógiai társaság e hó 15-diki ülésén az oktatásügy buzgó előmozdításának, néhai Szathmáry György miniszteri tanácsosnak emlékeztetésének áldozott. Az ülésen Heinrich Gusztáv elnököl s ott volt Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter is. Az ülés megnyitása után az elnök fájdalmas szavakban emlékeztet meg a királyné elhalálzásáról, mint a ki a magyar köznevelődés órangyala volt. Megemlétté aztán az elnök azt a veszteséget is, a mely a magyar nevelésügyet és a pedagógiai társaságot érte Klamarik János halálával. Neményi Imre emlékbeszédet tartott Szathmáry György felett, ki a magyar egységes népoktatás híve, teljes életében lelkes harczosa volt. A nemzetiségi mozgalmak ellenében magyar hazafiságot áthatott hírlapi működést fejtett ki, mig hírlapíró volt, kivált a hunyadmegyei előladosodott magyarság visszahódítása érdekében. Szathmáry később is, miniszteri tanácsosi állásban, buzgó harczosa maradt a magyarságnak és a tanításügynek. Az emlékbeszéd után Geöcze Sarolta számolt be, igen érdekesen, a külföldi tanulmányútjának eredményéről, melyet szintén nagy érdeklődéssel hallgattak.

Uránia-egyesület. Wlassics Gyula miniszter kezdeményezésére a tudományos ismeretek szemléltető népszerűsítése érdekében alakult Uránia tudományos színház-egylet már nagy arányokban dolgozik azon, hogy a miniszter eszméjének megtestesítője legyen. Kedvező eredmény az is, hogy a tudomány-egyetem egyes fakultásai élénk érdeklődést tanúsítanak az eszme iránt. Az egylet 25 szakosztálylál alakult meg. Az egyes szakosztályokat most szervezik.

Az erdélyi magyar közművelődési egyesület közgyűlése. Az E. M. K. E. november 20-án délelőtt tartja meg évi rendes közgyűlését Kolozsvárra, a városháza nagyertermében. A közgyűlésen a többi közt az ötvenezer koronás Erzsébet királyné kisdédó alapítvány dolgában is nyujtanak be javaslatot, Sándor József alelnök-főtitkár pedig néhai Horváth Gyulának az E. M. K. E. alelnöki székében kifejtett működését fogja méltatni.

MI UJSÁG?

* A «Vasárnapi Ujság» szerkesztőségi irodája ezelőtt fél évvel szállást volt kénytelen változtatni, mert azt az Egyetem-tér 6. sz. alatti gr. Andrassy-féle régi házat, a melyben 23 éven át volt elhelyezve, tulajdonosa lebontatta, hogy a helyén nyomban egész házsort emeltesen s új utcát nyitasson, mely az Egyetem-tér a Magyar-utczával kösse össze. Nehéz

A VESZTETT JÁTSZMA. — MARGITAY TIHAMÉR FESTMÉNYE.

szívet hagyjuk el a régi megszokott fészket, s a közeli *Királyi Pál-utca 4. sz.* alatti házba költöztünk át, melyben tulajdonosa Hoffmann Alfréd, lapunk régi barátja, készséggel adott számunkra ideiglenes hajlékot, két útczára néző házában, a mely új házába ő maga is akkor költözött be könyvkereskedésével, a több mint száz év óta a Ferenciek-terén fenállott *Eggenberger-féle* könyvkereskedéssel, miután régi házuk a Belváros új rendezése folytán rohamosan történő rombolásoknak szintén áldozatul esett. Azon hat rövid hónap alatt, mióta a *«Vasárnapi Ujság»* szerkesztőségének 23 éves hajlékából, az Egyetem-terrről ki kellett költöznie, teljesen megváltozott régi lakásunk egész környéke. Az említett új utca már e nyár folyamán megnyílt s minthogy a Károlyi-palota és annak díszkerte mellett vezet el, a család egyik ősi birtokának, a szatmármegyei Kaplonynak a neve után *Kaplony-utca* nevet kapott: az új utca mentén pedig oly szerényen folyt az építő munka, hogy ma már az ötödik és utolsó nagy bérpalota falai nőnek ki a földből, hogy még az idén ez is föld alá jusson. Mind az öt nagy és díszes ház gróf Andrássy Géza építtette. Ennek az új házsornak a Magyar-utca felőli háromemeletes sarokháza és annak hasonló nagyságú belső szomszédja már a múlt telet is föld alá töltötte: lakhatókká azonban csak most lettek. A mostani novemberi negyedben már megszállják a lakók. Mi is sietünk megszállani a sarokháznak a Károlyi-kertre néző egyik részét, hogy régi lakásunknak, ha nem is épen a helyére, de legalább a telkére tegyük vissza irodáinkat, hol némileg félre vonulhatunk a városi zaj zúgó moraja elől. November 1-sejétől kezdve tehát újra régi, megszokott tanyánkon leszünk, csupán azzal a különbséggel, hogy az egyszerű ódon ház helyett új, kényelmes palotaszzerű épület fogad bennünket és hogy lakozmunk a régi *«Egyetem-ter 6. sz.»* helyett ezentúl *«Vasárnapi Ujság»* szerkesztőségé Budapest, IV. Kaplony-utca 9. sz. lesz.

A király Budapestén. Ő Felsége Gödöllőn pihen egész csöndben. Október 26-án reggel bejött Budapestre, általános kihallgatást adott s délután harmadfél órakor visszatért Gödöllőre. A közelebbi napokra a király leányainak, *Gizella* és *Mária Valéria* főhercegnőknek megérkezését várták. Mint Bécsből jelentik, a *hetzensdorfi* kastélyt, melyben hajdan Mária Terézia királynő lakott, most restaurálják és pedig Mária Valéria főhercegnő számára, ki a király öhajára ott fog tartózkodni, hogy schönbrunni időzése alatt mindig közelében lehessen.

III. Béla király és neje síremléke. A budai Mátyás-templom oldal-kápolnájában eltemetett III. Béla király és Anna királyné sírjára e hó 25-én tették föl a kőfödelet, melyre a királyi pár halotti nyugó alakja van kifaragva életnagyságban. A két szobor pólai kőből készült. III. Béla királyt a 12 ik század viseletében és a Székes-Fehérváron talált jelvényekkel öröklítették meg. A feje párnán nyugszik és a házi korona van rajta négy kereszttel. A ruha stilszerű és himzéssel ellátott. Nyakáról lánczonn függ le az ereklje-tartó. Jobb kezében zarándokbot és balkezében a jogar. Baloldalt még a kard és jobb kezének második ujján a görög császártól kapott gyűrű látható. Lábainál egy oroszlan nyugszik, a bátorság jelképe. A szobor hossza 192 centiméter, a csontok szerint ez volt Béla király tényleges magassága. A királyné alakját szintén a talált csontok után a valóságnak megfelelően állapították meg. Hossza 150 centiméter. Feje szintén párnán pihen és rajta van a házi korona. Termetét stilszerű köpeny fedi, mely alatt himzésekkel ellátott bő női ruha van. Balkezében imakönyvet tart, jobbja pedig szíven nyugszik. Lábainál a hűséget jelképező kutya fekszik.

A király és felesége halotti ékszereit köztudomás szerint a csontokkal együtt a koporsóba zárták s csak hú másolataikat hagyták meg a későbbi tudományos buvárlatoknál való esetleges használat végett. E másolatokat azon a bibor-vánkoson, a melyen a temetés alkalmával voltak elhelyezve,

átadták megőrzés végett a Nemzeti Muzeumnak, a hol a régiségtárban helyezik el.

József nádor családjának sírboltja. A budai királyi palota Szent Zsigmond kápolnájának sírboltjában nyugszanak József nádor családjának tagjai. Ide temették legutóbb *László* főherceget. A sírboltot évente halottak napján szokták megnyitni a kegyetes közönség előtt. A kriptá az idén is nyitva lesz Mindenszentek és halottak napján s az ott levő oltárnál *Kanter* Károly királyi palotai plébános mond gyászmisét. Az idén a sírbolt nevezetes átalakuláson ment keresztül. A család ugyanis *László* főhercegnének díszes szarkofágot állíttatott, a mely *Strobl* Alajos szobrász műve. Az ódon sírboltot közelebb egészen átalakítják és falait márványlapokkal borítják.

«A gödöllői erdő». *Gödöllő* lakosságának az elhunyt királyné iránti kegyeletét mélyen meghatotta *Pósa* Lajosnak «A gödöllői erdő» című költeménye, melyet lapunk olvasói is jól ismernek. Elhatározták, hogy a költeményt márványba véstetik, s a gödöllői erdő egyik helyén, hol a királyné sokszor időzött, mint emléket állítják föl.

Halottak napja. A temetők szomorú ünnepe nagyvárosokban nemcsak a bánatos szívek kegyeletes napja, hanem számít rá sokféle üzlet, s napok előtt a kirakatok már megtelek a sírok díszítésére való tárgyakkal, gyertyákkal, lámpákkal, mécsesekkel, fátolyokkal és koszorúk özönével. A sírra szánt virágoknak és koszorúknak külön piaczok nyílnak és ezer meg ezer kéz fonja és köti össze a virágokat. A temetők rendezésén és díszítésén százak dolgoznak. Egész bucsújárás van egy-egy temetőbe, különösen a kerepesi-úti sírkertbe, a hol nagy férfaink és előkelő családok tagjai nyugszanak. Újra hantolják a sírokat, friss virággal és koszorúkkal ékesítik a sírboltokat, sírlámpákat helyeznek el mindenfelé és a főváros megbízásából gyáspompával díszítik nemzeti jelesnapok sírhelyeit, köztük Kossuth Lajos sírját, Deák Ferencz és Batthyány Lajos gróf ma-

AZ ELSŐ BETEG. — MARGITAY TIHAMÉR FESTMÉNYE.

zoleumait és több más sírhelyet. Kegyeletes kezek dolgoznak irodalmi és művészi kitünőségeink sírjainak díszítésén is. Testületek és társulatok is nagyban készülődnek a halottak napján tartandó temetői gyászünnepekre.

Új államtitkár. A király, a személye körüli minisztérium államtitkárává *Széchenyi* Manó gróf címzetes követségi tanácsost nevezte ki. Az új államtitkár *Széchenyi* Kálmán gróf és *Grüne* Karolina grófnő fia s 1858-ban született. Diplomáciai pályáját, mint a konstantinápolyi osztrák-magyar követség tiszteletbeli titkára kezdte, azután címzetes követségi tanácsos lett.

Samassa érsek jubileuma. Samassa József dr. egri érsek huszonöt éves érseki jubileumát október 27-ikén nagy ünnepélyvel ülték meg Egerben. A székesegyházban hálaadó istentisztelet volt, a nagymisét és a tedeumot Szele Gábor püspök, érseki vikárius végezte. A káptalan és a papság főpásztorának arany emlékméret adott át s egyuttal emlékiratban fejezte ki üdvözlését.

Házasság. *Horánszky* Lajos, a «Magyar agrár és járadékbank» pénztárfőnöke, *Horánszky* Nándor országgyűlési képviselő fia, e hó 29-ikén este 6 órakor vezette oltárhoz a budavári Mátyás-templomban dr. babarózi *Schwartz* Ottó egyetemi tanár és a magyar vörös-kereszt-egylet főgondnokhelyettesének leányát, *Pálmát*.

HALÁLOZÁSOK

HORVÁT BOLDSZÁR, volt igazságügyminiszter, mint lapunk zártakor értesülünk, e hó 28-ikán délután 1 órakor hosszas szenvedés után 76 éves korában elhunyt. Közéletünk e kiváló nevezetességű férfiaról legközelebbi számunkban igyekszünk érdemeihez méltóan megemlékezni.

PÁPAY ISTVÁN, néhai belső titkos tanácsos, Ő Felsége kabinetirodaja főnökének holttestét a múlt esztendőben bekövetkezett halálakor a bécsi községi temetőben temették el. Özvegye azóta végkép Budapestet telepedett meg, s a király a budai várba épületben ajánlott föl számára szállást. Az özvegynek elejétől fogva az volt az óhajítása, hogy boldogult férje hazai földben nyugodjék.

Kívánsága most teljesült, mert a bécsi községtanács megengedte a holttest kiemelését, a főváros tanácsa pedig díszsírboltot jelölt ki a kerepesi-úti temetőben Pápay nyugvóhelyéül. A koporsót Bécsből Budapestre hozták, s egész csendben helyezték el a kriptában.

NAGY IVÁN, nagyérdemű tudósunk, a magyar tud. akadémia régi rendes tagjának halálát jelentik október 27-ikéről Horpácsról, a hol az utóbbi években visszavonultan élt. Az évtizedeken át oly buzgón működő író és tudós utolsó munkája Nógrád-megye részletes ismeretű leírása volt, melyet az «Osztrák-magyar monarchia» számára írt. A halál 74 éves korában vetett véget munkás életének. Közelebb bővebben is megemlékezünk érdemeiről.

ÖZV. FODOR ANTALNÉ, szül. Pika Mária, föld-birtokos özvegye, elhunyt Pécsen, október 9-én, 75 éves korában. Nagy család gyászolja a köztiszteletben állott, jólelkű, nemes szívű urnót, fia: dr. Fodor József a budapesti egyetem ki-tünő tanára, Fodor László földbirtokos, Fodor Pál ügyvéd; leányai: *Gizella*, dr. Antal Gyula budapesti egyetemi jogtanár neje, *Aranka*, dr. Lukács Adolf kolozsvári egyetemi tanár neje; továbbá 29 unoka és 19 dédunoka.

Elhunytak még a közelebbi napokban: VOLNY JÁNOS, kassai apátkanonok, 90 éves korában, Kassán. Jótékonyága, jószívűsége és áldozatkészsége miatt nagy tiszteletben állott. — PANICOS LYUBOMIR, görög-keleti főesperes, szentszéki ülnök, Torontál-megye törvényhatósági bizottságának tagja, 72 éves korában, Nagy-Becskerekén. — Nagyberivői Boér János, 1848—49-es honvéddandnagy, Szolnok-Dobokamegye árvaszéki és a honvédegyelet elnöke, életének 69-dik évében, Déesen. — Keőkeszi CSERNYUS LŐRINCZ, 1848—49-iki szabadságharc-beli főhadnagy, Ujfehértón élete 73-ik évében. — Dr. ENGEL ARMIN, 1848—49-iki honvédfőorvos, ki a szabadságharc után Körömden és Nagykanizsán folytatta orvosi működését, a hetvenes évek végén azonban elvesztette szemvilágát Budapestre költözött, s itt érte a halál. — Id. ULMACH ISTVÁN, a Sáriós Boldogasszonyról nevezett római katolikus templom főkantora, életének 71-ik, hivataloskodásának 41-ik évében, Kun-Félegyházán. — ANLETH RAPÓ, államvasúti főellenőr, 50 éves korában, Budapestben. — SZABÓ GÁBOR, volt 48—49-es honvéddandagy, a dobozi református egyháznak 55 éven át működő rektoránitója, életének 82-ik évében, Dobozon. — SZABÓ KÁLMÁN, földbirtokos, 30 éves korában, Hevesen. — POLLÁGH JÁNOS JÓZSEF,

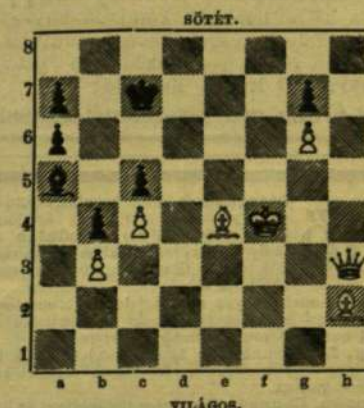
tanító Leibiczon, 60 esztendőskorában. — Ifj. PODHORÁNYI GYULA, okleveles gazdasz, dr. Podhorányi Gyula kassai itélőtáblai bíró és neje Pruzsinszky Mária fia, 24 éves korában, Kassán.

LÁZAR ELEMÉRNÉ, szül. Szánthó Kornélia, államvasuti felügyelő neje, 43 éves korában, Budapestben. — ÖZV. ILLÉSSY GYÖRGYNÉ, szül. Rácz Erzsébet, Debreczenben 61 esztendőskorában. — SZIGETHY MIHÁLYNÉ, szül. Főző Ilonka, élete tavaszán, Kaposvárt.

SAKKJÁTEK.

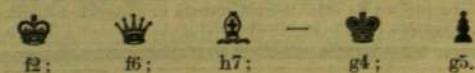
2084. számú feladvány. Nemo 0.-tól és Erlin K.-tól.

(1. díjat nyert feladvány.)

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

2085. számú feladvány Gray H.-tól.

Világos indúl s a második lépésre matot mond.

Szerkesztői mondanivalók.

A kis árva. Könyvez az ég. Ha szerző eltalálta volna az érzelmes, de a mellett naiv hangot, az első vers elég sikerült lett volna; de így, szintelen kifejezéseivel, kezdetleges verselésével gyöngye kísérelt. A második még sokkal gyöngyöbb.

A Balaton tündére. Változások. Mindkettő elárulja a gyakorlott író, de egyik sines valódi

költői ihlettel írva. Az első pazarul bánik a szővirágokkal, de annál kevesebb benne a gondolat. Azt mondja a költő, hogy látta a Balaton tündérét, majd elmondja, milyen; de a következő két strófa is csak a szokott kérdéssel kezdődik s ép oly semmitmondó felelettel végződik, mint a többi. A második vers bágyadt, erőtlén, a refrain váltogatott ismétlése a mesterkéltség bűnyét hordja magán.

A tengerparton. A búcsúszó. Közélsre az első választottuk, csak egy szót kellene előbb ki-javítani.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 42-ik számában közölt képtalány megfejtése: Némely ifjak, már akkor aratnak, midőn még mások szántanak.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Királyi Pál-utca 4. sz.)

Summiárunk, betegpótlási cikkek sérékölők (óvszerek F. Berguerand párisi gyárától) legelőnyösebben beszerezhetők Polgár Sándor egyetemi közteszénél, Bpest, Erzsébet-körút 50.

Vese, húgyhólyag, húgydara és közsvény-béntalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által

a Lithion-forrás

Salvator
kittűnő sikerrel rendelve lesz. 7523

Húgyhajtó hatású!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!
Kapható ásványvizkeskedésekben és gyógyszerárakban.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.
Budapest, főraktár Édeskuty L. urnál.

Érdekes tudnivaló
Hölgyek részére,

hogy
a Sihaluszky arzenkőcs és mosdóvíze
az arzenbőr kóros elváltozásánál, különösen szepől, májolt, pörzsének ellen a leghatásosabb szer.
Az eredeti vóny a gyógyszerár egyedüli tulajdona.
Ára 70 kr. 7520

Sihaluszky balzsamos növény-zsappan
eltávolítja a bőrre lerakódó kórosító anyagokat,
melyek betegség folytán vagy a levegő porával a bőr
légző mirigyait a rendszeres működésként gátolják.
Ára 30 kr. — Kapható:
Szeloczky Géza gyógyszerésznél Kassán.

Tüdő

betegségek, idült hurutok és tüdővész
gyógyítható a teljesen ártalmatlan
(törvényesen védett) Glandulen által,
mely 0.25 gr. tablettákban tudomirigyek-
ből (0.05 Glandulen, 0.20 tejzúker)
állítatik elő.
Orvosi részről a tüdő-mirigy anyag mint a jelenleg létező legjobb
szer ajánlatik a fenti betegségeknek. A ki már minden szert
eredménytelenül használt, próbálja meg a Glandulint.
Dr. Dosing, Lieberose írja: Az én Glandulenjeim hatá-
sával rendkívül meg vagyok elégedve. Az összes megbetegedési
tünetek működésként vannak.
Dr. Kousmann, Cannes: Glandulen tüdővészénél és hurut-
nál kittűnő gyógyszernek bizonyult és jelenleg ez tekinthető az
egyetlen értékes szernek.
Ára 100 tablettánként 2 frt 75 kr., 50 tablettánként 1 frt
50 kr. Tessenek világosan Glandulen-t kéri, minden más utasítást.
A hol gyógyszerárakban nem kapható, tessék egyenesen dr. Hof-
mann utódai, Meerssen 1/Sa. vegyszert gyárának írni.
Kimerítő broszúrt és értesítést orvosok és gyógyult betegek
részéről kívánunk ingyen és bérmentve.
7722/b

Selyem báliszövetek
45 krtól

14 frt 65 krig méterenként — saját gyáraimból —

Kittűnő italok.

Hideg buffet.

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves
tudomására hozni, hogy

I. ker., Fehérvári-ut 32. sz.

alatt a gróf Hadik kaszárnya közelében, egy a mai
kor igényeinek megfelelő, kényelmesen berendezett
kávéházat nyitottam meg.

Vállalom szíves pártfogását valamint gyakori lá-
togatását kérve vagyok kiváló tisztelettel

ZIDARITS ÖDÖN

kávéház tulajdonos.

Legjobb a
szájnak és fogaknak.
Antiseptikus, keserűtől, tisz-
tító, egészséges, kellemes és jóval
előnyösebb az eddig ismert fog-
joghigiénés szerekhez.

OSAN szájvíz üvegekben Ára 68 kr.
OSAN-fogpor dobozokban Ára 44 kr.

Legjobb a
szájnak és fogaknak.
Antiseptikus, keserűtől, tisz-
tító, egészséges, kellemes és jóval
előnyösebb az eddig ismert fog-
joghigiénés szerekhez.

OSAN szájvíz üvegekben Ára 68 kr.
OSAN-fogpor dobozokban Ára 44 kr.

Legjobb a
szájnak és fogaknak.
Antiseptikus, keserűtől, tisz-
tító, egészséges, kellemes és jóval
előnyösebb az eddig ismert fog-
joghigiénés szerekhez.

OSAN szájvíz üvegekben Ára 68 kr.
OSAN-fogpor dobozokban Ára 44 kr.

Mirtus
crème

azonnal bőr finomít (szir-
talan és ártalmatlan)
arcszín és kézi krém
eltávolít minden
bőrhibát
tégely 1 frt.

Rumot,
finom likőröket

házi használatra hideg itón,
minden készletük nélkül ki-
tűnő minőségben bárki elő-
állíthat.

Kezelési könyv és ár-
lap ingyen. 7769
WATTERICH A.
BUDAPEST
Dohány-utca 5. sz.
Alapítattott 1869.
Dugók, gummitömlők
borkezelési cikkek.

Tüdő

betegségek, idült hurutok és tüdővész
gyógyítható a teljesen ártalmatlan
(törvényesen védett) Glandulen által,
mely 0.25 gr. tablettákban tudomirigyek-
ből (0.05 Glandulen, 0.20 tejzúker)
állítatik elő.
Orvosi részről a tüdő-mirigy anyag mint a jelenleg létező legjobb
szer ajánlatik a fenti betegségeknek. A ki már minden szert
eredménytelenül használt, próbálja meg a Glandulint.
Dr. Dosing, Lieberose írja: Az én Glandulenjeim hatá-
sával rendkívül meg vagyok elégedve. Az összes megbetegedési
tünetek működésként vannak.
Dr. Kousmann, Cannes: Glandulen tüdővészénél és hurut-
nál kittűnő gyógyszernek bizonyult és jelenleg ez tekinthető az
egyetlen értékes szernek.
Ára 100 tablettánként 2 frt 75 kr., 50 tablettánként 1 frt
50 kr. Tessenek világosan Glandulen-t kéri, minden más utasítást.
A hol gyógyszerárakban nem kapható, tessék egyenesen dr. Hof-
mann utódai, Meerssen 1/Sa. vegyszert gyárának írni.
Kimerítő broszúrt és értesítést orvosok és gyógyult betegek
részéről kívánunk ingyen és bérmentve.
7722/b

Selyem báliszövetek
45 krtól

14 frt 65 krig méterenként — saját gyáraimból —

Alapítattott 1820.

Uj fizethetőséget

VI. Váci-utca 2. szám

(Városház-tér sarkán.)
a legmodernebb igényeknek megfelelően rendeztem
be, raktáron tartom az összes és szakmába vágó ár-
kat a legelőnyösebbek a legfinomabbakig s különösen
ajánlok:

szőnyegeket,

butorszöveteket,

csipke- és szövet-függönyöket,

lópokróczokat,

Flanell-takarókat, ág- és

asztal-terítőket,

ANGOL PLAIDEKET,

valódi szmirnai- és perzsa-szőnyegeket,

Azonkívül angol, francia és keleti

különlegességeket. 7812

Minden igen mérsékelt áron, nagy választékban.

JOANNOVITS DÖME

Budapest, IV., Váci-utca 2. sz.

Vérszegények és lábbadozók

Serravallo Chinabort
vással igények
1/2 liter ára
1 frt 20 kr.
1/2 liter ára
2 frt 20 kr.

Készítő Serravallo gyógyszerész Triestben.
Pompás ízű, a miert a gyermekek is igen szívesen isszák.
Sokszor kitűntették, Minden gyógyszerárban kaphni.

FÖLDESY L.

puskaműves
BUDAPEST, Múzeum-körút 3. sz.

Kétsővű Lefaucheux vadászfegyver 15 frt, kétsővű
Lancaster hosszú kuleszal 18 frt 50 kr., kétsővű
Lancaster kaks közüti kuleszal 22 frt 50 kr., ké-
tsővű Lancaster kaks közüti kuleszal, pa-közeg
damszt csővel 34 frt, kétsővű Lancaster Pieper-féle 34 frt, kétsővű Lancaster
Pieper-féle finom pa-közeg damszt csővel 48 frt, Greener rendszerű kétsővű
Lancaster finom damszt csővel 55 frt. — Régi fegyverek ujjakkal kise-
reltetnek. — Az összes vadászcikkek, fegyverek és revolverekről
szólo illusztrált árjegyzéket ingyen és bérmentve küldöm. 7772

A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló
BUTORCSARNOK
VIII., József-körút és Bérkocsis-utca szegletén levő
Sváb-féle házban
nagy mintaraktárt és vállalati irodát nyitott, hol készleten tart, dus válasz-
tékban, kiváló minőségű butorokat,
ebédlő-, háló-, uriszoba és szalon berendezésekből.
Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek közvetlen a készítő asztalos meste-
rektől jó butorokat jutányos áron készen venni, esetleg megrendelni.
Továbbá megtekintésre ajánlja a testületnek saját házában levő állandó
kiállítását is. 7883

Tüdő

betegségek, idült hurutok és tüdővész
gyógyítható a teljesen ártalmatlan
(törvényesen védett) Glandulen által,
mely 0.25 gr. tablettákban tudomirigyek-
ből (0.05 Glandulen, 0.20 tejzúker)
állítatik elő.
Orvosi részről a tüdő-mirigy anyag mint a jelenleg létező legjobb
szer ajánlatik a fenti betegségeknek. A ki már minden szert
eredménytelenül használt, próbálja meg a Glandulint.
Dr. Dosing, Lieberose írja: Az én Glandulenjeim hatá-
sával rendkívül meg vagyok elégedve. Az összes megbetegedési
tünetek működésként vannak.
Dr. Kousmann, Cannes: Glandulen tüdővészénél és hurut-
nál kittűnő gyógyszernek bizonyult és jelenleg ez tekinthető az
egyetlen értékes szernek.
Ára 100 tablettánként 2 frt 75 kr., 50 tablettánként 1 frt
50 kr. Tessenek világosan Glandulen-t kéri, minden más utasítást.
A hol gyógyszerárakban nem kapható, tessék egyenesen dr. Hof-
mann utódai, Meerssen 1/Sa. vegyszert gyárának írni.
Kimerítő broszúrt és értesítést orvosok és gyógyult betegek
részéről kívánunk ingyen és bérmentve.
7722/b

Selyem báliszövetek
45 krtól

14 frt 65 krig méterenként — saját gyáraimból —

Bőr- és szépségápolás szakorvosa
med. univ. Dr. Révész Benő

Budapest, Kerepesi-ut 63. sz. I. em.

24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett
tapasztalat alapján, gyorsan és alaposan gyógyítja az
összes
bőr-, ideg és nemi bajokat. Szépségi hibákát,
szepől, anya- és májolt, pattanás, szemölcs, részor, fe-
gyos végtagok, hajkorpa, hajhullás, sebek; szakszerű
tanácsokkal szolgál az arcz és kéz ápolására.
Feltűnő eredménnyel gyógyítja a tükör betegségek név alatt
ismert összes férfi-, női bajokat s azok következményeit.
Kendel: délelőtt 9—12, d. n. 3—5 és este 7—8 óráig.
Levelekre azonnal válaszol. Kívánatra gyógyszeréről is
gondoskodik. Mindenkori mély diszkrétó.

Ninon de Lenclos

a világhírű történelmi szépségnek titkáról emindig szép és fiatalnak
maradni végre lelelt a lepel és a világhírű Ninon-pipere- és
szépívszerek alájában mindenki megszerezheti STEINER
MIHALY az fekete sashoz címzett városi gyógyszerár-
ban Temesvári-belváros a szemintárium-templommal szemben.

Ninon kéz- és arczkenőcs (Savon de Ninon) az egyetlen
az, hogy a kéz- és arczbort tisztítsa, rendkívül puhítsa és finomítsa, de a mellett teljesen ártalmatlan
legyen, azért küönösen a Ninon arczkenőcsöt csak ez a szappan használtassék mosdónak. Ára 40 kr.

Ninon kéz- és arczszappan (Poudre de Ninon) és önmaga fogja ezentel ezen kér-
desre válaszolni, mert ez egészen jól fedi a bőrt, alig
észrevehető rajta és mégis gyönyörű fehérséget és üdöséget kölcsönöz és a mellett egy teljesen ártal-
matlan arczpoder, mely eddig fölülmúlhatatlan. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

A ki
Epilepsziában

(eszköz-
görsök-
és más
ideges
állapotok-
ban) szor-
véd,
kérjen
aról
szólo
fizeteket.
Kívánatra
ingyen és
bér-
mentve
megküldi
a Schwanen-
Apotheke,
Frankfurt a. M.

Hirdetések felvételnek a
kiadó-hivatalban, Buda-
pest, IV., Egyetem-utca 4.

Ninon de Lenclos

a világhírű történelmi szépségnek titkáról emindig szép és fiatalnak
maradni végre lelelt a lepel és a világhírű Ninon-pipere- és
szépívszerek alájában mindenki megszerezheti STEINER
MIHALY az fekete sashoz címzett városi gyógyszerár-
ban Temesvári-belváros a szemintárium-templommal szemben.

Ninon kéz- és arczkenőcs (Savon de Ninon) az egyetlen
az, hogy a kéz- és arczbort tisztítsa, rendkívül puhítsa és finomítsa, de a mellett teljesen ártalmatlan
legyen, azért küönösen a Ninon arczkenőcsöt csak ez a szappan használtassék mosdónak. Ára 40 kr.

Ninon kéz- és arczszappan (Poudre de Ninon) és önmaga fogja ezentel ezen kér-
desre válaszolni, mert ez egészen jól fedi a bőrt, alig
észrevehető rajta és mégis gyönyörű fehérséget és üdöséget kölcsönöz és a mellett egy teljesen ártal-
matlan arczpoder, mely eddig fölülmúlhatatlan. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb
szert az arcz- és kéz minden tisztáltsága, még a legerősebb ki-
ütések orr és arczvérsége, kétsége ellen. Három színben kapható. Egy eredeti doboz ára 1 frt.

Ninon-arczporbó (Ninon-arczporbó) a leggyökerebb

